

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravljalstvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vse gre na povelje

(Od našega stalnega dopisnika.)

Milan, v avgustu.

Kdor hoče pravilno presoditi zadržanje italijanskega tiska napram Jugoslaviji, ne sme pozabiti, da ga ni lista v Italiji, ki bi ne bil pod strogo fašistovsko, to je vladno kontrolo in da obdeluje fašistovsko časopisje vsako vprašanje po striktnih navodilih g. Mussolinija. Tudi najbolj zakoten list, ki bi kršil fašistovsko disciplino, je v nevarnosti. Iz palače Chigi pade kost in prične se pravo ravnanje, kdo jo bo boljše obdelal. Kdor je obsojen, da mora brskati dnevno po fašistovskih listih, se vsaj pri tem prizoru nekoliko pozabava, morda bolj kakor pri vsaki Leharjevi opereti, da rabimo primeroma nekoga tukajšnjega dnevnika o položaju v Jugoslaviji. In če bi bila tudi nam dovoljena podobna primera, bi rekli da doni fašistovska časopisna kampanja nekako kakor jazz-band. Ko poteče določena pavza, veš, da jazz-band prične; ob koncu ostaneš z odprtimi ustmi, veš pa, da je dirigent dal znamenje, da treba nehati. Vmes pa jazz-band: Harmonije idej ne išči, doslednost še celo ne. Izvlečki iz političnih govorov in izjav, poljubno iztrgani odlomki iz tujega časopisja tudi najbolj nasprotnih političnih tendenc, konkluzije na podlagi zgodovinskih dogodkov, ki niso v nikaki razvojni zvezi, vse to vam je stlačeno v okvir, ki se imenuje čisto pravilno »stile fascista«, doseže pa svoj cilj pri italijanski masi, ki itak ne gre globlje do stvari, toliko manj danes, ko je navezana le na fašistovske liste.

Hrvatki so bili dolgo časa Radeckijevi »croati«, italijanski strah izza avstrijske okupacije, avstrijski biriči, nazadnje Borojevičevi vojaki, ki so držali Avstrijo pokonci. Ti preostanki k. u. k. niso mogli kakor šuntati blagohotne zaveznike proti Italiji. Pride Albanija, pride 20. junij 1928: Kdo so Srbi? Sarajevski morilci, ki so zanetili svetovni požar, bizantinski zahrbtnježi, ki davijo predstavnike zapadne kulture. Obletnica umora Obrenovičev, ki jo je fašistovski tisk tudi izbral, je že davno za nami. Pa vam teče italijanski časnikar v cerkev sv. Marka v Beogradu, kjer je pokopana kraljica Draga s svojim možem, in naslika umor v konaku v bujnih barvah, ki jih zmore le vroča fantazija. Avstrija je morala priti, da prenese trupli umorjenih vladarjev iz navadnega pokopališča v cerkev sv. Marka. Novinar omenja zopet sarajevski umor in dostavi sarkastično pripombo: Oblast se da pridobiti na več načinov. Članek je razvrščen tako, da pride čitatelj do sklepa: Konak, Sarajevo, skupščina... to so Srbi!

V zadnji gonji proti Jugoslaviji se je prav čutila roka, ki jo je vodila. Tudi ni bilo težko zaznati Hrvatoma prijazne linije kljub temu ali morda prav radi tega, ker je imela sedanja vlada v programu odobritev nettunskih konvencij. Parola je bila ta-le: Pokazati svetu, da je Jugoslavija izumetničena država, ki je bila priklicana na svet po volji Francije in v kateri komandira francosko-srbski osvobodilni militarizem nad desetimi zatiranimi plemeni!

Kakor tišina pred viharjem se je zdel grobni molk fašistovskega tiska ob naznanitvi Koroščeve vlade in pred sestankom opozicije v saboru. Nekaj se je pripravljalo. Sklepi v saboru niso povsem zadovoljili in v listih si čital grenke ugotovitve: V revolucijo na Hrvaškem ni mogoče verjeti. Vladna deklaracija ni našla niti najšibkejšega odmeva v fašistovskem tisku. Med tem udari vest, da se je ob istrski obali potopil italijanski podmornik na »vajah«; prej pa ni nihče niti črnil o teh »vajah«.

Umrije Radič. Bile so opisane vse dobre in slabe strani njegovega značaja in dela, a na njegove napade proti Italiji, ki so dali toliko opravila generalu Bodreru, je časopisje popolnoma pozabilo. Ko je neki list omenil, da je bil Radič »italofob«, ga je drugi takoj pobil, češ, da Radičevih izbruhov ni resno vzeti, ker so bili plod njegove impulzivnosti in trenutnih potreb. »Dulce et decorum pro patria mori. Gotovo je, da je ta človek živel za svojo domovino. Duh ljudi, ki so zapečatili s svojo krvjo vero v idejo, živi po njihovi smrti bolj kakor kdaj prej. Ljudje se lahko vržejo v ječo, a spominov, prestiža in vere padlih ni mogoče vklemiti.« Kako je mogel fašist, ki sicer beži pred »smradom gnile demokracije«, tako gorko pisati o velikem demokratu in pacifistu? Nekoliko nižje piše Mussolinijevo glasilo: »Federalistična ideja na Hrvaškem korenini v avtonomističnih tradicijah izpod krone sv. Stefana. V tistih časih so Hrvati uživali široko svobodo in ogrska uprava je bila modra, počtena in predvsem pravična. Madžarski voditelji so tudi danes pravicoljubni, pošteni in nepristranski. Stefan Tisza se lahko

Nova novela o pokojninskem zavarovanju nameščencev

Belgrad, 17. avg. Na intervencijo članov uprave Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani Vekoslava Vrtovca in dr. Josipa Jerića ter ravnatelja zavoda dr. Antona Sagadin je minister za socialno politiko Stepan Barič podpisal novo novelo o pokojninskem zavarovanju nameščencev in sicer v tej obliki, kot jo je predložilo načelstvo zavoda, odnosno občni zbor delegatov. Novela, s katero se zvišajo plačilni razredi za tri nove razrede (od 240 do 330 Din) ter v istem razmerju zavarovani letni prejemki (od 24.000 na 33.000 Din), stopa v veljavo dne 1. septembra 1928. S to ministrsko naredbo je pokojninsko zavarovanje nameščencev že znatno izboljšano in tako dosežena zadnja etapa za nov moderen pokojninski zakon, ki je že v podrobnosti izdelan in sprejet od običnega zbora delegatov Pokojninskega zavoda. Upamo, da bo nov osnutek pokojninskega zakona, v katerega bodo pritegnjeni tudi trgovski pomočniki in ki bo po možnosti razširjen na celo državo, po zatrdilu merodajnih krogov predložen parlamentu že o priliki prihodnjega zasedanja parlamenta dne 15. septembra.

Belgrad, 17. avg. Minister za socialno politiko Stepan Barič je v četrtek odpotoval v Srdulico v zadevah bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

Vsi ministri morajo v Pariz

v Pariz, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Zelo se je opazilo, da je Poincaré brzojavno sklical vse ministre, ki se nahajajo na dopustu, na nujno sejo ministrskega sveta na dan 23. avgusta. So-di se, da hoče Poincaré še pred podpisom Kellogovega pakta v ministrskem svetu razpravljati o temeljnih smernicah francoske politike, posebno ker se smatra, da bo nemški zunanji minister dr. Stresemann hotel porabiti svoje potovanje v Pariz za to, da se s Poincaréjem in Briandom razgovarja o izpraznitvi Porenja, preden se zbere v Ženevi Društvo narodov. Govori se, da se že proučuje kompromis o tem, kako naj se reši vprašanje izpraznitve Porenja. Na ta način se bo še letos moglo začeti izpraznjevanje druge cone proti nekaterim bolj formalnim koncesijam Nemčije, dočim se bo o vprašanju materialnih profidajatev, katere zahteva Francija za končno izpraznitev Porenja, in o izpraznitvi tretje cone, govorilo šele drugo leto. — Nenadno sklicanje francoskega kabineta spravlja tudi v zvezo z notranjopolitičnim

položajem. Komunistično gibanje, pri katerem je bilo aretiranih na stotine voditeljev, tli naprej. Mnogo pregledav del sindikalno organizirano uradništvo, čigar sindikalne pravice hoče Poincaré skrajšati, ker je mnenja, da pome-nijo državo v državi. Zoper to naziranje se bojujejo ministri iz radikalne leve in socialisti, ki so že po svojem programu za sindikalizem. Dalje ni zanikati naraščajočega vpliva konservativnih krogov, ki hočejo v tem boju omejiti veliko moč učiteljstva in dobiti nazaj besedo v šolskem vprašanju. Tu pa pride Poincaré lahko v nasprotje z meščanskimi krogi Briandove in Herriotove skupine. Ni izključeno dalje, da je eden glavnih momentov sploh ta, kako držati vladne skupine skupaj, potem ko je Poincaré stabiliziral frank, uredil valuto in stopajo na dan zunanje politična vprašanja, glede katerih nerednost ni samo neizključena, ampak že sedaj dejanska. Vsekakor bo stal francoski kabinet pri tem zasedanju pred vprašanji, katerih rešitev ne bo tangirala izključno Francijo.

Sofija bo ubogala antanto

v Sofija, 17. avgusta. (Tel. »Slov.«) Kljub temu, da zunanje ministrstvo trdovratno molči o vsebini demarše, ki sta jo skupno storila londonski in pariški poslanik, in kljub rezerviranosti bolgarskega tako vladnega kot opozicijskega časopisja, je bolgarska politična javnost prepričana, da gre za energičen korak zapadnih velesil. V tukajšnjih krogih se je brez demantija sprejela vest, da so bili sprejeti v zvezi z angleško-francosko demaršo v Sofiji angleški, francoski in italijanski poslanik v Beogradu od zastopnika zunanjega ministra dr. Šumenkovića. O podrobnosti demarše se je zvedelo, da je angleški poslanik Sperling zelo energično nastopil in zahteval, da se zapro vsi člani osrednjega odbora in inozemskega zastopstva macedonske organizacije, da se ta organizacija razpusti in da se uporabi zlasti sedanji moment, ko je organizacija sama v sebi razklana. Na noben način

pa se ne sme dopustiti, da bi še nadalje nelegalni voditelji te organizacije izterjavali posebne davke za svoje revolucionarno gibanje. Bolgarska vlada je dala zapreti več članov in se zdi, da ima izdelan program, kako bi predvsem glavno mesto očistila teh voditeljev in jih pregnala v provinco.

V diplomatskih krogih se smatra ta korak kot posledica francosko-angleškega sporazuma, katerega del naj bi bil tudi skupno postopanje v balkanskem vprašanju, ki bi ne dopustilo več italijanske politike obkroževanja Jugoslavije, ki stalno drži Balkan v nevostnosti in ki hoče izrabljati v ta namen predvsem macedonsko vprašanje. Ali bo radi tega koraka prišlo do krize bolgarske vlade, še ni gotovo; veliko večja je verjetnost, da bo bolgarska vlada že radi finančne odvisnosti antanti ustregla in radi tega ne izvajala posledic z eventualno spremembo kabineta.

Roparski napad v Postojni

e Postojna, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Včeraj popoldne se je davčni izterjevalec Franc Kranjc vračal iz Hruševja proti Postojni. V Hruševju je vstopil v gostilno. Medtem, ko je hotel vstopiti v stranišče, ki se nahaja poleg gostilne sta planila proti njemu dva maskirana roparja, mu iztrgala torbo in oddala proti njemu en strel, ki je zadel Kranjca v grlo. V istem trenutku sta prišla mimo karabinjerski stotnik in policijski komisar iz Postojne. Stotnik se je spustil za roparjema. Medtem je dal komisar Kranjca prepeljati v postojnsko bolnico. Njegovo stanje ni smrtonosno. Roparja sta po napadu izginila v gozdu. V torbi se je nahajalo 18.000 lir, ki jih je Kranjc istega dne

primerja najplemenitejšim osebnostim rimskih konzulov. Srbi pa so prinesli zatiranje, korupcijo, krivico...

In če si kdo še ni na jasnem o resničnih namelih te proze, naj čita v nekem anonskem listu: »Mi smo direktno prizadeti v razvoju jugoslovanske krize, bodisi glede na komplikacije, ki lahko nastanejo z vojaškega vidika, to je radi obrambe Jadrana, bodisi ker ne moremo prešlasiati boleznih klicev, ki prihajajo od onstran morja, čuti moramo in biti pripravljeni

braniti in zopet osvojiti si, ako potreba, naše pravo... Nemeza se pripravlja na diktat svoje razsodbe. Verujemo optimistično v zakon pravice, ki se prej ali slej vsili vsem narodom.

Dalmatinci so Italijani.

Mussolini vodi Italijo.

Italija je velika, veličastna in mogočna enota discipliniranih in složnih sil, ki se bo sprožila, ko napoči dan, na prvo povelje kakor vzleti orol v brezmejno nebeško vsemirje. Ne bodimo nestrpni. Čakajmo!

Milica je redna armada

v Milan, 17. avg. (Tel. »Slov.«) »Popolo d'Italia« poroča, da bo v slučaju mobilizacije fašistična milica postavila k vsaki diviziji štiri bataljone, od katerih bosta dva bataljona služila kot rezerva. Na ta način je Mussolini poskrbel za slučaj vojne, da se milica uvrsti v redno vojsko. Črne srajce bodo v slučaju vojne oborožene z bodali, karabinkami in ročnimi granatami. Milica se bo že letos udeležila vojaških manevrov pri Monferatu v Piemontu, kamor je že prišel njen generalštabni general Bazian.

Kakor pripovedujejo potniki...

v Rim, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Italijanski listi poročajo na podlagi pripovedovanj potnikov, da so v Splitu napadli Orjunaši pet mornarjev nekega italijanskega parnika, jih obkolili in s palicami do krvi pretepli. Policija, ki je takoj nastopila, je aretirala deset oseb. Kmalu po tem napadu so jugoslovanski delavci demonstrirali proti trem drugim italijanskim parnikom, ki so bili v splitski luki. Prihitela je takoj policija in jih razgnala.

Zborov bo filman

v Praga, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Kinematografski oddelk vojno-tehnične instituta pripravlja za proslavo desetletnice obstoja češkoslovaške republike ogromen film, s katerim hočejo reproducirati bitko pri Zborovu, kjer so, kakor znano, nastopili češki legionarji in pripomogli do samostojne ČSR. Prizore te bitke bodo posneli na velikem vojaškem vežbališču pri Milovicah ob ogromni udeležbi vojaštva.

Vohunstvo v kemičnih tovarnah

v Köln, 17. avgusta. (Tel. »Slov.«) »Kölnische Zeitung« poroča o veliki aferi vohunstva v industriji, ki jo je francoska policija zasledila v zasedenem ozemlju, da je ogromnega pomena za gospodarstvo in politiko. Namen vohunstva je bil, da se izvohunijo najnovejša, najvažnejša in najuspešnejša obratna tajnosti, posebno nemške kemične industrije, in da se izdajo francoski industriji. Vohunstvo se je vršilo sistematično z velikimi stroški, najbolj pa v podjetju I. G. Fabrikindustrie, ki ima obrate ne samo v zasedenem ozemlju, v Ludwigshafenu in Oppawu, temveč tudi podjetja Leunawerke pri Merseburgu in Lewerkenswerke, kjer je bilo vse polno francoskih agentov. Vse niti poizvedovanja so kazale na neko osebo, ki se nahaja v Parizu. Vohunstvo je zasledilo ravnateljstvo I. G. Fabrikindustrie v Ludwigshafenu in je dalo aretirati tri nameščence. — Prinašamo kot kroniko.

Sir Trevelyan umrl

v London, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Znani liberalni politik sir Trevelyan, bivši prvi državni podtajnik in potem minister v kabinetu Gladstone, potem tudi minister v kabinetu Grey, je umrl v starosti 90 let. Bil je eden najbolj znanih biografov in zgodovinarjev. Bil je tudi med onimi trem angleškimi ministri, ki so ob izbruhu svetovne vojne odložili svoja mesta, ker niso hoteli prevzeti odgovornosti za vojno.

Vezuv zopet preti

v Milan, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Izbruh Vezuva, iz katerega se lava že na treh mestih razliva v dolino Inferno, je zavzel že tudi zahodno pobočje hriba Summa. Prebivalstvo je vznemirjeno, vendar ni nobene neposredne nevarnosti. Novi storžič, iz katerega se vali steber dima več kot sto metrov visoko, že presega dosedanje najvišje točko Vezuva.

Sovjeti posegli v boj

v London, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Sovjeti iz Mongolske so odposlali svoje čete, da zasedejo neodvisni okraj Barga v severni Mandžuriji na spoju med Mandžurijo in transsibirsko železnico. V ogroženo ozemlje so bile takoj odposlane mandžurske čete z avtomobilskimi kolonami.

Da ne bo volilnih sleparij...

v Atene, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Grška vlada je zahtevala rojalističnih strank glede preprečenja volilnih sleparij ugodila v toliko, da bo v Atenah, Pireju in Solunu vsak volivec moral volilni komisiji oddati volivno legitimacijo, ki se bo po volitvah sodno pregledala, da se ugotovijo eventualne sleparije pri volitvah.

Slovenci in njihov voditelj

V Karlovcu izhaja list »Istina«, ki ni glasilo nobene izmed vladnih strank in ima čisto provincionalni značaj. V sedanjem položaju je zavzel objektivno stališče in se ubranil splošnega vpliva večine ostalega hrvatskega časopisa. Tu navajamo, kaj piše ta list o dr. Antonu Korošču. Ne morda radi posebne pomembnosti lista samega, tudi ne morda zato, ker bi SLS ali dr. Korošču manjkalo priznanj, tako v tuzemstvu med Hrvati in Srbi kakor v inozemstvu. Navajamo ta sestavek zato, ker je izšel v sedanjem trenutku v hrvatskem listu, in sicer v Karlovcu, kjer ima KDK in SDS posebej svoje najmočnejše priporočilce. Za take razmere je članek značilen.

»Istina« namreč opisuje vse glavne voditelje jugoslovanskih narodov: Radiča, dr. Korošca in Veljo Vukičevića. O dr. Korošču pravi:

»Medtem ko so Hrvati, številčno neprimer-
no močnejši narod, vseh deset let od zedinje-
nja vodili vedno politiko senzacij, delajo Sloven-
ci stvarno politiko in knjižijo velike uspehe.

Predstavnik slovenskega naroda dr. Korošec je velik resnejši človek kot Radič in Pribičević. Politično se je vzgojil v velikem svetovnem parlamentu. Imel je na Dunaju priložnost, da se je veliko naučil od prvotrajnih političnih ljudi kot so Beneš, Kramar in Masaryk in nekdanji vodje nemškega naroda v avstroogrski monarhiji. Tudi dr. Korošec je po prevratu bil na stališču več ali manj federativne ureditve države in je bil dolgo ob vrstah Stjepana Radiča. Toda kot resen človek je kmalu spoznal, da se z Radičem ne da resno in trajno delati, ker Radič skače iz nemožnosti v nasprotno, drugo nemožnost, zato ga je zapustil in izvajal izključno slovensko avtonomistično politiko. Kot spreten politik in taktik se ni vezal na nobene formule, ampak je vedno šel za stvarnim učinkom.

Našel je v Velji Vukičeviću človeka, glede katerega je bil prepričan, da se mu lahko zupa. Sklenil je z Vukičevićem blejski sporazum, na podlagi katerega je prišel do svojega vplivnega položaja v državi.

Najprej kot minister notranjih zadev in sedaj celo kot ministrski predsednik je dr. Korošec dokazal, da morejo celo ti po številu tako neznatni Slovenci priti v tej državi do najvplivnejših mest.

Dr. Korošec sedaj lahko knjiži popoln uspeh svoje politike, ker je s spretnim manevriranjem dosegel dejansko avtonomijo za Slovenijo, čeprav formalno tega niti zahteval ni.

Dr. Korošec je sicer imel lažji položaj kot Stjepan Radič, ker Slovenci niso nikdar uživali tistega državnopravnega položaja, kot so ga imeli Hrvati s svojo tisočletno državno samostojnostjo in zato tudi ni bil prisiljen, da stavi pogoje formalne avtonomije za Slovenijo. Tem lepši pa je njegov uspeh, ker je on dejansko popolno avtonomijo za Slovenijo dosegel in dosegel tudi popolno enakopravnost Slovencev s Srbijanci, ker je kot Slovenec in kot reprezentant slovenskega naroda prišel na mesto predsednika vlade v Beogradu.

Za dr. Korošca je danes ves slovenski narod in samo mali delci gre proti njemu, in to so, kar se samoposebi razume, ljudje Svetozarja Pribičevića, ki od tega živi, da hujša nekatere proti drugim. Zakaj danes slovenski samostojni demokratije udarjajo po dr. Korošču, zakaj oni danes izpovedujejo nauk o avtonomiji Slovenije in reviziji ustave? Ali si oni morejo vobče misliti večji uspeh Slovencev v kakršnihkoli državni konstelaciji, kot je današnji uspeh dr. Korošca. Tu se najbolj vidi, kdo so samostojni demokrati. Oni nočejo uspehov za slovenski narod, nočejo reda in dela, ampak hočejo le oblast, da kot manjšina izvajajo svojo samovoljo. Medtem pa oni v slovenskem narodu ne pomenijo ničesar in pomenili bodo še manj. Slovenski narod je v tem oziru veliko srečnejši od hrvatskega, ker se je združil okoli dr. Korošca, ki mu ni do formalnih, osebnih afer, ampak le za dobro slovenskega naroda.

Dasi o marsikateri podrobnosti mislimo mi drugače, je v bistvu mnenje o osebnosti dr. Korošca in slovenskih samostojnih demokratih list odlično zadel. Na koncu, ko je popisal vse tri voditelje, list zaključuje:

»Ko smo tako opisali parlamentarne predstavitelje vseh treh narodov naše države, pridemo do spoznanja, da je politična situacija v naši državi resnično težka. Najrečnejši so še Slovenci, ker imajo zaupanje v svojega predstavnika dr. Korošca, on sam pa ima razumevanje in ljubezen za svoj narod.«

V Beogradu so počitnice

r Beograd, 17. avg. (Tel. »Slov.«) V begradskem političnem življenju je zavladalo tatišje, ker so vsi poslanci odpotovali. Od radikalnih je še večje število poslancev ostalo v Beogradu radi strankinega poslovnega tajništva. G. Vukičević je imel tekom današnjega dopoldneva konferenco s številnimi narodnimi poslanci. Pozornost je vzbudilo, da se je dalj časa razgovarjal z g. dr. Lazo Markovićem, ki se je po odhodu od g. Velje Vukičevića dalj časa razgovarjal s časnikarji. Na njihova vprašanja o poslovnem tajništvu radikalnega kluba, je odgovoril, da se je to tajništvo ustanovilo z namenom upravne narave in da nima nobenega političnega značaja. Komentarji glavnega odbora o nekem posebnem političnem položaju tega tajništva in da je ta akcija g. Vukičevića osnovana na politični bazi, so s tem demantirani. Na podlagi vseh komentarjev se more reči, da se dela na konsolidaciji radikalne stranke. Konsolidacija tako velike stranke mora vsakdo pozdraviti kar je to v veliko korist države. Nasprotno so vesti o potresih v radikalni stranki neresnične.

Imenovanja na univerzi

r Beograd, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Podpisan je ukaz o sledečih imenovanjih: Za rednega profesorja tehnične fakultete v Ljubljani se postavlja dosedanj docent Alojzij Hrovat. Za docenta Romeo Strojnik, profesor srednje tehnične šole v Ljubljani. Za rednega profesorja v Zagrebu dr. Mario Salopek iz Ljubljane. Za asistenta na tehnični fakulteti Venčeslav Koželj.

Minister za kmetijstvo o letošnji žetvi

Časopisju je minister za kmetijstvo o uspehih letošnje žetve dal tole izjavo:

Po cenitvi oblastnih in okrajnih kmetijskih referentov je letošnji uspeh žetve zelo dober, ker je večji kot vsi žetveni uspehi v zadnjih osmih letih od l. 1920. do l. 1927. Letos se ceni uspeh sledeče: Ozimne in jare pšenice 28.675.066 stotov, ječmena, ozimnega in jarega, 4.404.494, rži, ozimne in jare, 2.175.175, ovsa 3.877.462. Če primerjamo letošnji žetveni uspeh s poprejšnjim letnim uspehom vseh let po vojni, dobimo te-le rezultate: Na vsakih 100 kg prejšnjih let dobimo v letu 1928.: pšenice 167,7 kg, ječmena 130,8, rži 120, ovsa 124 kg. Letošnja žetev je torej popolnoma zadovoljiva v kakovostnem in količinskem oziru. Vremenske neizgode so pokvarile polja, zlasti v ljubljanski, mariborski in mostarski oblasti. Manjše vremenske neizgode so imele še kosovska, raška, sarajevska, travniška, tuzlanska in užiska oblast.

KDK ne ve kako napre

č Zagreb, 17. avgusta. (Tel. »Slov.«) V političnem življenju ni bilo danes nobenih važnih dogodkov. V teku dneva so se vršila posvetovanja vodstva KDK. Kakih važnejših sklepov ne bo sprejelo do seje v Ljubljani.

Takratni sklepi bodo konkretno obeleževali borbo KDK. V tem oziru vladajo razna mnenja. »Obzor« piše v uvodniku o tem, kako bi se v bodoče organiziralo delo KDK. Zavzema se za vrhovni narodni svet, v katerem bi bile zastopane vse politične, kulturne in gospodarske organizacije.

Zvečer je dr. Maček dal časnikarjem izjavo, v kateri je govoril o nalogah KDK. Kljub demantirani vesti o nesoglasju in vrstah KDK se je opazil v njegovi izjavi odlomek, v katerem pravi, da Srbija v teku desetih let ni ničesar žrtvovala od svoje suverenosti za novo državno skupnost, od Hrvatov pa zahteva, da žrtvujejo vse. Dr. Maček stoji na stališču hrvatske državnosti, kar je povsem v nasprotju s Pribičevićevim stališčem.

Z ozirom na vesti, da bo potoval dr. Krnjević v Berlin na interparlamentarno konferenco kot član interparlamentarne delegacije, izjavlja dr. Krnjević, da ni bil v tej stvari v Beogradu. V Beograd je poslal potni list, da dobi vizum. Poslovni odbor KDK bo sklepal o obliki sodelovanja KDK na tej interparlamentarni konferenci. Verjetno je, da bo KDK poslala v Berlin svoje ljudi, da tam razložijo svoje stališče.

Tudi Jovanovičeve „Novosti“ v nemilosti

č Zagreb, 17. avgusta. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na pisavo begradskih »Novosti« o posebnih korakih, ki jih je podzela KDK, napada današnji »Obzor« »Novosti« in ugotavlja, da begradske zemljoradniške »Novosti« presojaajo zadržanje Zagreba in izjave vodstva KDK popolnoma tako, kakor radikalni in demokratski organi. Pri tej priliki obžaluje, da begradske »Novosti«, ki so doslej zavzemale zadovoljivo stališče nasproti KDK, to stališče opuščajo, ter da se v Beogradu ni našel nihče, ki bi bil pravilno presodil in orisal borbo KDK.

č Zagreb, 17. avgusta. (Tel. »Slov.«) Popoldne se je mudil v Zagrebu Harb Warner, glavni tajnik Zveze abstinentnih društev v U. S. A. Zvečer je odpotoval v Amsterdam, kjer se 20. avgusta prične mednarodni abstinentni kongres.

Politična beležnica

Nemško glasilo SDS. Sestava nove vlade je tudi v Ptuj v vseh krogih izzvala največje zadoščenje in veselje, ker uživa njen predsednik dr. Korošec med tukajšnjim prebivalstvom največji ugled in spoštovanje kot voditelj našega naroda. Na tem ne more in ni moglo ničesar spremeniti besno napadanje nekaterih, ki prisegajo na Pribičevićev evangelij. Enako tudi strupeni pozdravi člančič nemške polsestre »Jutra«, ki se zove »Marburger Zeitung«, ni kalil našega veselja. Ta listič je mesece in meseci pohleven, da bi ne izgubil naročnikov med Nemci, nenadoma pa pokaže svoje želo in spusti KDK-strup v svoje predalčke. Tudi to si treba zapomniti!

Prekmurski demokratje. »Prekleti Korošec, kdo bi si bil mislil!« Tako je vzdihnil

nek jutrovec na pošti v Murski Soboti, ko je »Jutra« prineslo vest, da je dobil g. dr. Korošec mandat za sestavo vlade in je pokazal »Jutra« zraven njega stoječemu gospodu. Zadržala sta udrihati po klerikalcih. Končno je rekel prvi: »Končno pa nam itak nič ne more. Bil je že dalj časa notranji minister in ni mogel predstaviti nobenega uradnika, čeprav so pri nas v Prekmurju na vseh vodilnih mestih naši pristaši.« Pazite, gospodje, da se vam tako ne zgodi kot pri velikih županah, kjer ste tudi potom »Jutra« izživali naše poslance. Mislimo, da so vam še znane besede gosp. dr. Korošca, ki jih je povedal lansko leto na shodu v Crenšovcih. Bodite, gospodje, bolj previdni, drugače se res stegne na vami roka pravice. — Nek drug gospod — dobro poznan — je pa rekel pred kratkim tole: »Gospod poslanec Jerič bi se ne prestavil g. upravitelja bolnišnice v Soboti.« Iz obzirnosti za enkrat ime zamolčimo. Opozorjamo pa gospoda, naj se čuva, da ne bo lepega dne on razočaran.

Boben

Ko smo imeli v vladi Zetjava in Puclja, je pel boben po Sloveniji. Slovenski davkoplačevalec ne bo pozabil in še desetletja ne bo prebodel strašnih gospodarskih uničevanj, ki jih je prizadevala v letih 1921 do 1925 nasilna davčna politika. Tedaj je fiskus pod izključnim vodstvom slovenskih liberalcev in posebej samostojnih demokratov delal tako, da ni le pobiral davkov, on je jemal osnovne kapitalne, segal po ljudskem temeljnem premoženju in tako uničeval slovensko narodno blagostanje. Tedaj niso nič pomagali protestni shodi vseh pridobitnih slojev, trgovcev, obrtnikov, tudi takih, ki so bili in so še voljivi SDS. Kmet in delavec sta bila pa sploh sužnja, ki sta bila obsojena na oddajo zadnjega vinarja. Biriči so ljudem vlekli živino iz hlevov, denar trgovcem iz predalov, obrtnikom surovine in izdelke izpod rok. To je bila najgroznejša doba davčnih persekucij, tako strašna, da je grozila zatreli vse, kar je Slovenec s svojo marljivostjo in štedljivostjo zgradil in še preko svetovne vojne ohranil. Če bi ne bila politika Zetjava in Puclja poražena, če bi se davčni sistem tiste dobe nadaljeval, bi danes ne imeli več samostojnega podjetja in ne lastne kmetije. Ena največjih zaslug SLS in Jugoslovanskega kluba v zadnjih letih je ravno v tem, da je Slovenija rešena gospodarskega uničevanja potom fiskusa. Gotovo so dajatve še vedno ogromne, kajti vseh milijonov, ki jih je korupcija vlad, v katerih so naši liberalci gospodarili, zapravila, ni mogoče kriti v enem letu in tudi ne v desetih. Cel rod bo trpel pod usodnimi napakami tedanjih režimov. Toda, vendar je danes davčna praksa v Sloveniji bistveno druga, milejša in obzirnejša. Poleg tega je cela vrsta dajatev zmanjšanih, nekatere so odpravljene, glede drugih zopet so določene zakonite ugodnosti. Delo na zmanjšanju ljudskih bremen se nadaljuje. Zakon o izenačenju davkov je sprejet in vlada neprestano dela, da ga na čim najsrečnejši način prestavi v življenje. To je davčna politika vlade, v kateri sodeluje SLS.

Nedvomno, da tako kričeče nasprotje bode v oči slovenske liberalce. Da bi ljudje ne videli razlike med njihovo davčno politiko in davčno politiko SLS, je sedaj dobilo vse časopisje KDK komando, naj laže in hujša, posebno v davčnih stvareh. Sedaj že dva dni trobi o neki okrožnici, ki naj bi prinesla novo hudo uro v Slovenijo. Informirali smo se in ugotovili, da je v zadnjem času izšla iz ministrstva samo ena okrožnica, ki govori o zaostalih davkih, pa še ta okrožnica ne na kak poseben ukaz vlade ali ministra, ampak zgolj po uradni odredbi nekega načelnika. Liberalno časopisje namreč prav posebno podčrtuje, da je vlada izdala neko novo okrožnico.

Ta nova okrožnica se tiče tistih zaostalih dolgov na davkih, ki so jih davkoplačevalci dolžni plačati, za katere niso prosili in ne dobili nobenih posebnih odlogov ali olajšav, torej za tiste, ki davkov nočejo plačati. Zaradi teh je okrožnica pač opomin, naj se ti davki pobere.

Kaj je tukaj izrednega, kje tukaj »bobeč«, ki poje po Sloveniji, čemu se je zaradi tega mogoče razburjati? Kdor je svoje davke plačal, kakor jih mora plačati ogromna večina, oziroma bi jih morali vsi državljani plačevati, temu nobena okrožnica nič mar! Kdor ni zaprosil in ni dobil posebnih olajšav, ta mora pač naknadno plačati, pa brez ozira na to, ali je davčni urad dobil tako okrožnico ali nobene. Razburjati se morejo samo tisti, ki davkov nočejo plačati. In če se časopisje SDS in KDK razburja zaradi tega, ker je KDK v Zagrebu sklenila, da ne priznava nobenih finančnih odredb vlade, potem se razburja po pravici, kajti čisto gotovo je, da bodo davke plačevalci tudi tisti pristaši KDK, ki vsled protidržavnih sklepov svoje stranke tega niso nameravali. In za te je okrožnica predvsem namenjena.

Prepričani smo, da v Sloveniji okrožnica sploh nima posebnega pomena, ker davčni uradi redno poslujejo in Slovenci v splošnem redno plačujejo. Pozornost more vzbuditi taka okrožnica samo pri hujškau ali pa pri samostojnem demokratu, ki se hoče upirati državnim oblastim. Ponovno pa podčrtujemo, da okrožnica nima nobenega namena, poostrevati davčno prakso v državi, še manj pa posebej v Sloveniji.

Tržaške ječe se polnijo

(Od našega stalnega dopisnika.)

Medtem, ko mi trošimo najboljše sile za reševanje umetno izzzvanih notranjih sporov, fašizem izrablja to priliko, da zatre zadnje kali življenja med našimi brati v Italiji. Radi škocjanskega umora zahteva fašizem, da se zatrejo vsi slovenski listi in ječe se čedalje bolj polnijo. Osem ljudi si je radi prvega incidenta nakopalo kazen enajstih let in radi umora fašista Cerkevnik, ki je pričal proti njim, ječi danes 15 drugih Slovencev in tržaških ječah: zdravniki, odvetniki, časnikarji, akademiki, uradniki, trgovci, kmetje in delavci. Vsi so pod obtožbo, da so grozili pričam, naj se varjejo pričati proti obtožencem. Zakaj jih policija tega obtožuje? Večina obtožencev je bila prisotna pri procesu in to je njihova krivda! Pri vsej fašistovski revoluciji so sodne obravnave še vedno javne in celo obravnave pred izrednim sodiščem za državno obrambo v Rimu. Kaj čudnega potem, če so šli slovenski inteligenti poslušati razpravo proti svojim tovaršem? Ali je s tem njihova krivda, da so skrivi pri umoru v Škocjanu dokazana? Med razpravo si je policija zapisala imena vseh, ki so bili navzoči in na podlagi tega seznama se je lotila aretacij.

Če pustimo nastran vse duševno trpljenje, — postopanje z aretiranci je vse prej kakor njihovemu poklicu primerno — ostane ogromna materialna škoda, ki jo aretiranci trpijo, ko so bili sredi izvrševanja svojih poklicev odpeljani v zapor. Iz nekaterih družin so kar po trije v zaporu. In preiskava bo trajala mesece in mesece. Več ko gotovo je, da ne bo mogla policija doprinesti pred sodiščem niti najmanjšega dokaza proti aretirancem; prav radi tega se napoveduje mnogim konfinacija. Saj je znano, da konfinacijsko postopanje ne zahteva niti takih dokazov kakor jih je videl škocjanski proces, ampak konfinacija se izvrši na gol predlog policijskega ravnatelja.

Razsodba tržaškega sodišča, ki je bila v obraz ne samo juridičnim načelom vsega civiliziranega sveta, ampak tudi najelementarnejšim pravicam, ki jih prinese vsak človek ob rojstvu na svet, je morala roditi toliko zla! In če pojdejo fašistovski sodniki in fašistovska oblastva po tej poti dalje, ne bo konce te verige maščevanja. Ta pot pač ne dovede do pomirjenja duhov niti na Primorskem, niti med obema narodoma, do pomirjenja, ki je neobhodno potrebno za vzpostavo normalnih odnosov med obema državama.

Stresemann gre v Pariz

v Berlin, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je bilo v Berlinu uradno sprejeto povelje za zunanjega ministra dr. Stresemanna, da se udeleži podpisa Kelloggovega pakta. Dr. Stresemann bo v soboto zvečer odpotoval v Pariz, najbrže v spremstvu svojega tajnika, konzula Bernharda. Nemška delegacija se bo pod vodstvom državnega tajnika Schuberta odpeljala direktno v Zenevo, kjer bo počakala na dr. Stresemanna.

Dasi program svečanosti ob priliki podpisa protivojnega pakta še ni določen v podrobnostih, so določeni že trije sprejemi, in sicer pri predsedniku republike v njegovem poletnem bivališču, pri ministrskem predsedniku Poincarju in pri Briandu na Quai d'Orsayu. Dr. Stresemanna pričakujejo v Parizu 26. t. m. Stanoval bo v nemškem poslanstvu.

Svehla še do oktobra

v Praga, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Olomuški list »Pozor« doznava, da bo oboleli ministrski predsednik Svehla ostal na svojem mestu do proslave desetletnice češkoslovaške republike dne 28. oktobra, dasi je opetovano izrazil željo, da bi se radi njegove bolezni že preje imenoval njegov naslednik. Predsednik Masaryk pa vztraja pri tem, da naj češkoslovaška vlada pod vodstvom Svehle praznuje državni jubilej. Največ upanja, da postane njegov naslednik, ima agrarec Malypetr.

Madjarski vohun obsojen. Kazensko sodišče v Košicah je včeraj obsodilo na štiri leta ječe in na globo 10.000 Kč ravnatelja posestev grofa Andrassyja na Slovaškem radi vohunstva v prid Madjarski.

Sahovski turnir

v Kissingen, 17. avg. (Tel. »Slov.«) Uspeh petega kola: Spielmann-Retis remis, Niemcovič-Yates remis, Bogoljubov-Tartakover remis, Capablanca premaga Misesa, Euwe pa Rubinsteina, partija Yates-Marshall je bila prekinjena in bo najbrže zmagal Yates. Stanje: Bogoljubov, Capablanca, Euwe 3½, Niemcovič 3, Rubinstein, Taras, Tartakover 2½, Marshall 2 (1), Spielmann 2, Yates 1½ (1).

Sesto kolo: Spielmann premaga Capablancu, Bogoljubov premaga Marshalla, remis pa so ostale partije Misis-Retis, Tartakover-Niemcovič in Taras-Euwe. Partija Rubinstein-Marshall še ni končana. Stanje po šestem kolu: Bogoljubov 4 in pol, Euwe 4, Capablanca, Niemcovič 3 in pol, Spielmann, Taras, Tartakover 3, Rubinstein 2 in pol (1), Marshall 2 (1), Retis 2, Yates 1 in pol (2), Misis 1 in pol.

Dunajska vremenska napoved. Izpremenljivo, precej oblačno, temperatura višja.

France Miklavčič:

Slovenci v Argentini

(Iz osebnega pogovora z g. župnikom Mrkunom.)

Župnik Anton Mrkun s Homca je ena najmarkantnejših osebnosti iz Krekove šole. Univerzalen kot njegov učitelj dr. Krek, se zanima za vse pereče socialne probleme, za združništvo, društvene domove, prosvetno gibanje, alkoholno vprašanje, stanovsko organizacijo jugoslovanskega duhovništva in v zadnjih letih posebno za izseljeniško vprašanje.

Da bi na licu mesta mogel študirati razmere med našimi izseljenci v inozemstvu, je sredi novembra preteklega leta odpotoval v Argentino, od koder se je povrnil 10. julija t. l. Ze v kratkem pogovoru z njim se more človek prepričati, da je ta čas odsotnosti iz svoje domovine izvrstno uporabil ter si je izbral obilo bogatih izkušenj na tem polju. Nemiren a obenem tudi neutrujen kot je, se mu vendar že pozna, da se je že zopet udalil na idiličnem Homcu ter se je takoj lotil dela. Bogati material, ki ga je prinesel s seboj, namerava uporabiti za sestavo dveh zanimivih del, ki jih je že začel pisati in od katerih bo eno obravnavalo izseljeniško vprašanje nasplošno, drugo bo pa posvečeno Argentini, ki je postala ena najzavnejših izseljeniških pokrajin v povojni dobi.

Dne 7. decembra lanskega leta, torej že precej notri v poletju na južni polobli, je dospel na glasoviti motorni ladiji »Saturnia« v Buenos Aires, milijonsko prestolnico Argentine. Kar se tiče imena, bi bilo pripomniti, da se mesto ne imenuje po »dobrem zraku«, ampak je dobilo svoj naziv od skupine španskih mornarjev, pripadajoče nekemu cehu, ki je na Španskem vzdrževal kapelico na čast Materi božji »lepega vremena« (buenos aires). Ta ceh je v Argentini ustanovil kolonijo pod tem naslovom, a od celega imena sta se obdržali le zadnji dve besedi.

Vseh Jugoslovancev je po mnenju župnika Mrkuna v Argentini okrog 80.000, in sicer je največ Hrvatov (kakih 60.000), nadalje kakih 16.000 Slovencev (od teh 12.000 iz Primorja in 4000 iz Jugoslavije) ter kakih 5000 Srbov. Med Hrvati je 60—70 odstotkov dalmatinskih otočanov, in sicer s Hvara, Brača, Visa, nadalje iz Hercegovine in Hrvatskega Primorja. Srbi so iz Boko Kotorske, Hercegovine in Črne gore. Precej je tudi drugih Slovencev, tako n. pr. samo Čehov okrog 40 tisoč. V celi Južni Ameriki je po njegovem mnenju kakih 150.000 Jugoslovancev. Slovenskih naselbin, ki štejejo več kot 10 ljudi, je okrog 100, hrvatskih pa do 150. Tako Slovenci kot Hrvati so silno raztreseni, ravno Hrvate dobiš celo daleč doli na Ognjeni zemlji, kjer se pečajo z ovčarstvom. Ravno vsled velike raztresenosti se bodo naši ljudje težko ohranili.

Nekatere dalmatinske naselbine so stare že čez 40—50 let. Znani dalmatinski multimilijonar Mihanović, ki šteje danes svojih 84 let, je prišel v Argentino že pred 65 leti. V severnem delu Argentine ima veleposestvo »Dalmacija«, ki meri 22.000 ha. Tu je veliko gozdov, v katerih raste »Quebracho«, ki služi kot taninski les za izdelavo posebnega strojilnega izvlečka (Quebracho Extract), ki ga znani belokranjski veletrgovec Marko Težak iz Zagreba uvaža tudi v Jugoslavijo. Gospod Mihanović ima mnogo zemlje tudi po različnih drugih južno-ameriških državah, poleg tega pa še v Buenos Airesu celo vrsto krasnih palač, od katerih ena stoji na vzvišenem mestu blizu pristanišča ter ima menda 17 nadstropij. Stala je baje okrog tri milijone pezov (en pezo je vreden okrog 23 Din). Neka trdka mu je ponujala 90.000 pezov letno, samo da bi smela uporabljati vrh strehe za reklamo, a Mihanović je ponudbo odklonil ter je z elegantno gesto prepuštil prostor brezplačno argentinski državi za pomorski svetilnik. Baje noben človek ni storil za razvoj Argentine toliko kot naš dalmatinski rojak Mihanović,

posebno ker je bila v prejšnjih časih vsa plovba na rekah Parana, Rio de la Plata etc. v njegovih rokah. Tu bi mimogrede pripomnil, da se Rio de la Plata (srebrna reka) imenuje skupni izliv rek Parana in Uruguay. Ustje je silno široko, kajti iz Buenos Airesa na eni do mesta Montevideo na drugi strani traja vožnja s parnikom celih 10 ur.

Argentina je zvezna država, obstoječa iz 15 držav in 10 tako zvanih »teritorijev« (Gobernaciones), ki vsled redke naseljenosti še niso zreli za samoupravo. Prebivalstva pa ima ta ogromna država danes komaj kakih 10 milijonov, torej niti toliko ne kot Jugoslavija, zato lahko razumemo, da potrebuje za primeren razvoj še veliko človeškega materiala. Srednje province (Cordoba, Buenos Aires, Santa Fé) se pečajo s poljedelstvom, pridelovanjem pšenice, koruze in lanenega semena (ki ga n. pr. tv. Zabret & Co., Britof pri Kranju, uvaža od tam za izdelavo lanenega olja), na severu so gozdi (Quebracho) in bombažni nasadi, na katerih delajo tudi Črnogorci, na zapadu so vinorejski kraji (Mendoza), v južnih teritorijih pa prevladuje ovčereja. Zemlja je državna ter se oddaja v najem. Tu imajo nekateri veleposestniki do 20, 30, 50.000 ovac in še celo več. Tako ima neki Hrvat Kusanović baje okrog 150.000 ovac.

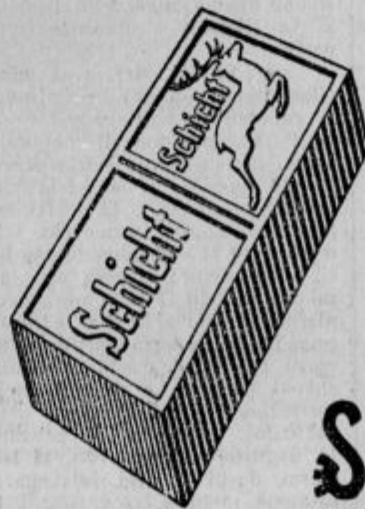
Ob prihodu v novi svet je prva stvar dobiti delo in službo in tu se ravno pri Jugoslovanih težko občuti pomanjkanje primernih organizacij, ki bi domačim ljudem šle na roke. Francozi, Nemci in Italijani imajo organizacije tako dobro izpeljane, da vsak njihov novi priseljenec dobi službo. V Hotel des Emigrantes so se pa prisiljeni zateči večinoma le Slovenci in drugi Jugoslovani, Bolgari, Poljaki in Ukrajinci, sploh manjši ali pa bolj zapuščeni in zanemarjeni narodi. Najslabše se zasluzi v gozdih in pri gradbi državnih železnic, kjer ljudi izrabljajo »bosi« in podjetniki. Železnice so večinoma v rokah angleškega kapitala, le po oddaljenih provincah na severu in jugu, za katere se privatne družbe ne zanimajo, gradi železnice država sama. Slično kot v Kanadi gre železnica pred kolonizacijo, obdelovanje zemlje se ob sedanjih razmerah izplača samo v gotovem pasu na obeh straneh železnične proge. Vsled privatnega lastništva so seveda tarife neprimerno visoke, tako da je domači argentinski premož iz Cordiller v Buenos Airesu dražji kot angleški, ki prihaja po morju, kar se pa dogaja tudi drugod, ker je vožnja po morju neprimerno cenejša.

V mestu Buenos Aires je po cenitvi župnika Mrkuna kakih 5000 Slovencev, zlasti veliko je Primorcev, ki so zaposleni kot zidarji in tesarji ter kot taki dobro zaslužijo, kajti tu se zida celo leto in na tisoče delavskih hišic raste iz tal na vseh straneh. Splošno se opazja, da povsod po svetu med izseljenci rokodeleci bolje izhajajo, zato je prav škoda, da se učenje obrti v povojni dobi precej zanemarija. Naj to služi za nauk starišem, ki imajo obilne družine! Zasluži pa navadna delavec (kadar ima delo, a pogosto je brez njega) 4—6 pezov na dan, obrtnik pa 5—8 pezov na dan s hrano. Pri poljedelstvu je največ dela prav za prav le ob žetvi, ker argentinski posestnik orje s stroji, ima svojih 20—40 konj, nič ne gnoji in se drugače za polje malo briga, dokler žito ne dozori. Ko pa pritisne žetev, mora vse naenkrat biti obdelano in tu dobijo zaposlenje sezonski delavci, ki prihajajo v Argentino celo iz Italije ter pridejo na svoj račun tudi radi tega, ker žito postopno dozoreva od severa proti jugu ter se v tej smeri giblje tudi delavstvo.

Za organizacijo Slovencev in drugih Jugoslovancev si je v medvojni in povojni dobi največ zaslug pridobil slovenski inženir gosp. J. K. o. v. c. Sedaj obstoji v Buenos Airesu »Slovenska pisarna«, ki bi mogla časoma po-



Lepa Hercegovinka



ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

stat i nekaj kulturni center naših izseljencev. V ozki sporazumu z isto bi morala delovati narodna šolska in cerkvena organizacija. Gospod župnik Mrkun je ustanovil jugoslovanski šolski odbor ter dal iniciativo, da bo v kratkem prevzela pastirovanje med našimi tamšnjimi izseljenci dubrovniška frančiškanska provincija. Za vzgojo ženske mladine se bodo pa brigale zagrebške usmiljenke ter je konečna ureditev te stvari že v teku. Duhovnik mora po mnenju g. župnika Mrkuna delati z listom, ker so ljudje preveč raztreseni in jih je vsled tega zelo težko dobiti skupaj. Zato je za »Slovence začel izdajati list »Izseljenec«, za Hrvate pa »Glas Izseljenika«.

Dobro vodene domače organizacije bi bile za naše ljudi velikega pomena, ker se tudi tu le prehitro izgubljajo tako v verskem

kot narodnem oziru. V verskem oziru Argentina ni na posebno visoki stopinji. Fara, v kateri je živel župnik Mrkun, je štela okrog 75.000 duš, a ob nedeljah je pri vseh mašah komaj bilo kakih 1400 ljudi. Niti dva odstotka prebivalstva ne hodi v cerkev, živijo in umirajo brez cerkvene pomoči. Okoli 60 odstotkov zakonov je samo civilnih. Pije se v deželi veliko, in sicer vino, pivo in žganje, šampanja pa se konsumira baje več kot v njegovi domovini na Francoskem. Sploh vlada po mestih zelo luksurizno življenje, tako da energični tuji priseljenec izpodriva domačine.

Obširneje je svoje vtise g. župnik Mrkun obljubil opisati v posebnem predavanju o priliki jesenskega zborovanja Družbe sv. Rafaela v Ljubljani.

Niko Kuret, akademik:

Pariška pota

(Konec.)

Življenje.

Primium vivere... Živiš tu, če si skromen, razmeroma poceni, seveda včasih stisneš oko, ali pa obe.

Nam malone neznan je nad vse praktičen sistem prix-fixov. Dobiš kosilo oziroma večerjo skoraj v vsaki izmed neštevilnih kavarn-restorantov za ceno 4.27 do 8 frankov in čez. Za ta denar ti prinese, prvič, juho ali pa »hors d'oeuvre« (dva zrezka klobase, pašteto ali karkoli še maleda), drugič, meso in še kaj poleg (prikuha, testenine...), tretjič, prikuho ali salato in slično posebej, četrto, desert (močnate jedi ali sir ali sadje), petič, četrt rdečega vina ali steklenico piva ali kišlo vodo ali citronado, in šestič, kruha, kolikor hočeš. Vsega imaš na razpolago po več vrst in lahko izbiraš po jedilnem listu. Najše se gotovo do sita in je v toliko stvar v redu. Kuhinja sama na sebi tudi ni napak. Vendar se našemu okusu ustavlja nesnažno orodje, posoda, sadje... In Bog ve, kaj vse poješ. Domačini so očividno vsčga vajeni. S hladnokrvnostjo, ki jo občudujemo, snažijo orodje s servieto in poleg studirajo jedilni list...

Znan je tip kavarn, ki v njih ni časopisov, ne pustega posedanja in mrtvih popoldnevov... To je vsekakor dobrota. Pač pa se ti lahko zgodi, da sedeš in izpiješ kavo v dobri veri, da te bo stala 40 centimov, kot stoji v zlatih črkah na vratih zapisano, — pa plačaš zanj 1 frank. Zakaj? Enostavno zato, ker si sedel in je nisi izpil stoje pri comptoirju...

Poglavje zase je napitnina. To je še huje kot nesnaga. Brez napitnine v Parizu nič ni. Zahteva jo natak tako, kot zahteva, da poravnáš »ceho«. Napitnino zahteva v kinu mož, ki ti kupon odtrga, zahteva jo tisti, ki te na sedež popelje. Napitnina je movens vsega življenja, se zdi. In od desetih procentov ne odstopi nihče niti za las. Pa mi je padel zadnjič pri plačevanju v restavrantu novce pod mizo. Nisem ga našel takoj, in sem dal natakariju drobca, kolikor sem ga trenutno imel. Kar brž pride nazaj in mi reče z vljudnim nasmehom — prav po pariško — in s pomenljivim poudarkom:

— Vous m'avez donné sept sous¹, monsieur!

Prav pogrelo me je. Poiskal sem novce in sem mu ga vrgel: deset centimov več, samo da boš tiho! To se mi je zares za malo zdelo.

¹ Dali ste mi sedem sous-jev (t. i. 35 centimov mesto 50).

Pa tudi sicer sem Parižane pogruntal, da so strašno na denar udarjeni. Kakor da se očito javlja civilizacija kulta mamona v enem svojih centrov celo pri najnižjih plasteh...

Denar sam na sebi — drobšč — je pa precej neroden in se ga res s težavo privadiš. Imaš ogromne novce iz časa Napoleona III., ki sicer plačajo samo pet centimov, novce nove in stare, velike in male, preluknjane in cele. Če pa pride še trgovec in ti pove ceno v sous-jih (en sou je pet centimov), se ti zmeša vse skupaj in polegneš iz listnice raje — bankovec...

Samo — dolgo tako ne gre...

Ulica.

Ni mi zato, da bi pisal o ogromnem prometu boulevardov po dnevu, o blesku in svetlobnih reklamah na večer. Samo to bi povedal, da na ulici »pariške mode« ni in da so ženske za čuda preprosto oblečene. Šminkanje je kajpak neizogibno in ga nihče sploh ne opazi.

A raje povem drugo dogodbo.

Zašel sem oni dan nekam na rue de Rivoli. Ril sem se skozi gnečo ob magazinu »Samaritanu«: vse si ogleduje, kupuje, se smeje. Vmes hupajo avtomobili.

Pa zapoje iz stranske ulice harmonika. Ozka ulica, komaj se skozi gnečo pririješ va-

njo. Polno ljudstva, predvsem žensk: mladih in starejših. Vse ima liste v rokah in poje z njih. Zdaj šele zagledam neke sredi ulice dva mlada možka. Vsak s širokokrajnim črnim klobukom na glavi in črno pentljo pod vratom. Eden igra na veliko harmoniko, drugi na banjo. Vmes rezek tenor človeka, ki stoji poleg njih in vihti note v rokah pa poj: skozi pločevinast lijak večni refren:

O Paname, Paname, c'est toi,
Oui, Paname, Paname, crois-moi,
Car si vraiment Paris est à tout l'monde
O toi, Paname, tu n'es qu'à nous...

In ko odpojo, povzame besedo:

— Za vse tiste, ki so prišli na novo: »O Paname!«, besede Geo Kogerja in E. Audifreda, glasba italijanskega mojstra Vincenta Scotta! Ves list, ki sta na njem še pesmi »Place Blanche« in »La Java Blanche« samo en frank! Vingt-cinq sous seulement! Servez-vous, mesdames, servez-vous, messieurs!

Rije med poslušalce in malo jih je, ki ne bi kupili. Ves znojen ponuja, vpije in menjuje denar. Vmes neutrudno ponavljata godca svojo pesem in poslušalstvo ju mrmraje spremlja. Od časa do časa vpade možakar še sam v pesem z noslajočim tenorjem.

In ko pride spet do tovarišev, nastavi lijak na usta in označi:

Kaj je novega

KOLENDAR.

Sobota, 18. avgusta, Helena, Agapit, Joahim.

ZGODOVINSKI DNEVI.

18. avgusta: 1868. je umrl ruski pisatelj P. V. Dolgorukij. — 1916. je Italija napovedala Nemčiji vojno. — 1872. je umrl hrvatski pesnik Peter Preradović. — 1855. je Avstrija sklenila konkordat z Vatikanom. — 1830. se je rodil avstrijski cesar Franc Jožef I. — 1642. je umrl italijanski slikar Guido Reni. — 1792. se je rodil angleški državnik L. J. Russell. — 1850. je umrl francoski romanopisec H. de Balzac.

★ **Cenjeni inserenti** naj v naši upravi dvignejo sledeča pisma: »Poštenec«, »Krasna legac«, »Strojnik-kurjač«, »Trajna zaposlitev«, »Resni kupec«, »Posojilnica«, »Stroj 10c«, »Sirnara«, »Nakupovalec«.

★ **Po pok. g. Antonu Koblarju**, župniku in dekanu v Kranju, se bo opravila osmina v soboto (danes) ob pol 9. uri v župni cerkvi v Kranju.

★ **Poročil** se je 15. avgusta v Veržetu pri Ljutomeru komunist g. Slavko Osterc z gđ. Marto Valjalovo iz Ljubljane. Kot priči sta bila gg. notar Ivan Ašič in pisatelj dr. Anton Novačan.

★ **Poročil** se je dne 14. avgusta v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. Slavko Fajdiga, sin g. vlad. svetnika in gimn. ravnatelja v pok. Ign. Fajdiga z gđ. Anico Šturmovo, hčerko dr. Karla Šturma, odvetnika v Metliki. Cestitamo!

★ **Učni načrt za realne gimnazije in realke**. Ministrstvo prosvete je v začasni učni načrt za drugi razred postavilo tudi zgodovino starega veka (Grkov in Rimljanov) po dve tedenski uri.

★ **»Nemško-slovenski slovar«**. Sestavila profesorja dr. Fran Bradac in dr. Janko Slebinger. Cena v platno vezanemu izvodu (subskriptijska cena, ki velja samo do novega leta) 96 Din. od novega leta dalje 130 Din. — Slovar obsega vsa slovniska navodila in popolno terminologijo in ga bodo z lahkoto rabili tudi nemščine malovešč. Obsega večji besedni zaklad nego dosedanjí nemški slovarji. Upošteva tudi vsa doslej dognano terminologijo. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

★ **Klub ljubiteljev pičarjev** v Ljubljani obvešča svoje člane, da nima s smotro psov na Bledu, ki jo priredi Klub ljubiteljev brakov, nikakšne zveze. Zato ne sodelujejo pri tej smotri njegovi sodniki, vsled česar so eventualne ocene psov pičarjev in španijelov neveljavne.

★ **Smrdljive bombe na osiškem sejmu**. V Osijeku se vrši ravno te dni redni letni sejem po vzorcu ljubljanskega in zagrebskega velesejma. Ker pa so sedaj radi Radičeve smrti odpovedane vse zabave, je prišlo zadnje

— Attention! Zdaj pojemo za tiste, ki so došli kasneje, kitico drugo, da se je naučel Vse z resnostjo lista, išče, potem se začne petje znova:

Paname, vous le savez bien,
Paname est fait de mille riens...

Drobna, šminkana pariška dekleta se drže ko pevke na koru. Ne moreš drugače, — brundati začneš še sam. Gledaš vse te obraze: zdaj pa zdaj te kdo pogleda in se ti nasmehe, ko da sta znanca. In čutim: polulična pesem je, pa vendar družji vse te ljudi, da pozablja vsakdanjost in pojo, pojo... o »umetnih paradizih«, ki jih morda tri četrtine niso okusile, pa vedo zanje in morda hrepene po njih: Moulin rouge in vse drugo...

Velik magasiški avto ritenski vozi v ulico. Hupa, hupa. Nihče ne sliši. Sofer se dobrodušno naginja nazaj in vozi v množico. Počasi se mu ogibamo na oba kraja. A vse poje in godca sta stopila na trotoar. Končno se avto obrne in se odpelje naprej.

Tudi jaz zganem note in se rijem iz ulice. Pevca naznanja novo pesem z istega lista, »Place Blanche«. Najprej jo godca zaigrata, nato pa zapoje:

Place Blanche, c'est toujours dimanche...

sous les ailes du Moulin rouge peuvent s'embrasser...

Place Blanche, c'est toujours dimanche
c'est vraiment le Paradis,
retrouvé dans Paris...

Zavil sem v glavno ulico. Harmonika se izgublja v šundru. Le poredkoma ga preseka rezki glas: «... c'est toujours dimanche...»

Pomisli sem na vsa ta dekleta in na pesem iz bara in velemestne neprimernosti naših dni, — in še na naše vasi in na našo pesem. Zares mi je bilo čudno pri srcu: popej-ljal bi jih ven in bi jim našo pesem dal...

Kako se maliči naša »civilizacija«... Prav brdko jo občutiš res v zapadnih vele-mestih.

Bogu hvala, — koliko je še zdravja v naši

Izvirno angleško
sifonsko
steklenico

„Sparklet“

uporablja z
zadovoljstvom
celi svet

tri dni do ostrih demonstracij mladine proti sejski upravi. Na sejmu namreč v zabavnem prostoru plešejo in igrajo godbo. Na praznik zvečer je zastrajalo sejem veliko število stražnikov in detektivov, kajti policija je zvedela, da bo mladina ponovno poskušala preprečiti ples in godbo. Kljub temu je mladina ples res preprečila s tem, da je metala smrdljive bombe, ki so razgnale plesalce, tako da ob 10 zvečer plesa že več ni bilo.

★ **Sprejem v prvi letnik učiteljskega**. Na učiteljsko se v odlokom ministrstva sprejemajo v I. letnik v prvi vrsti absolventi in absolventke IV. razreda srednjih šol z odličnim, prav dobrim in dobrim uspehom. Absolventi in absolventke meščanskih šol pa samo z odličnim in prav dobrim uspehom. V I. letnik se sprejme na zasebnih učiteljskih po 30 gojenk. Na državnih učiteljskih, tam kjer je en prvi letnik 35; kjer sta pa dva prva letnika 70.

★ **Vpisovanje v I. razred na srednjih šolah** v Ljubljani se vrši dne 1. septembra. Vpisujejo se učenci, ki so uspešno dovršili 4. razred (4. postopno šolsko leto) osnovne šole in imajo vsaj priložno v vedenju ter v letu 1928 dovršile 10 do 13 let starosti. Predložiti je rojstni list in zadnje šolsko izpovedilo. Novo uvedeno je letos plačevanje 20 Din za zdravstveno zaščito. Tega plačevanja so oproščeni siromašni učenci, to so oni, kojih starši se kažejo z zadevnim potrdilom davčnega urada po točki 6 člena 5. taksnega zakona.

★ **Na II. državni, realni gimnaziji** v Ljubljani se vrši vpisovanje učencev v I. razred dne 1. septembra ob 8. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev in predložijo izpovedilo 4. razreda osnovne šole in krstni list. Vpisovanje učencev od II. do VIII. razreda je 3. septembra ob 8 v šolskih prostorih. Ponavljalnici, dopolnilni in privatni izpiti se vrše v dobi od 27. do 31. avgusta. Vsak učenec plača prispevek za šolske potrebe in za zdravstveni fond v znesku 40 Din. Onproščeni so dijaki, ki se izkažejo z ubožnim izpovedilom davčnega urada.

★ **Na III. drž. real. gimnaziji** v Ljubljani (Beethovnova ulica) bo vpisovanje novih učencev in repetentov za I. razred v soboto 1. septembra od 9—12 dopoldne. Učenci naj prinesejo s seboj krstni list in zadnje šolsko izpovedilo. Isti dan od 11—12 dopoldne se bo vršilo v učilnicah vpisovanje laniških učencev v II.—VIII. razred. Vsak mora predložiti zadnje izpovedilo. V ponedeljek, 3. septembra od 11—12 dopoldne se bodo vpisovali učenci, ki pridejo z drugih zavodov. Po čl. 198. fin. zakona za leto 1928-29 mora vsak učenec pri vpisu plačati 20 Din v fond za zdravstveno zaščito učencev. Te takse bodo oproščeni učenci, ki bodo pri vpisu predložili uradno potrdilo pristojne davčne oblasti, da so sami ali njih starši siromašni v smislu točke 6. člena 5. zakona o taksah. Ponavljalnici, naknadni, dopolnilni in privatni izpiti se prične 24. avgusta po razporedu, ki bo objavljen na razglasi deskah v veži šolskega poslopja. Pričetek pismene mature bo v soboto 1. septembra ob 8 dopoldne. Dan skupne službe božje in pričetek rednega pouka bosta objavljena na razglasi deskah.

★ **II. izobraževalni tečaj ljubljanskega po-verjenstva UJU** se vrši, kakor je že naznanjeno, v Ljubljani od inkl. 20. do 25. avgusta t. l. Otvoritev tečaja bo v ponedeljek, 20. t. m. ob 10. uri predpoldan v telovadnici kr. učiteljskega, v Ljubljani (Resljeva cesta). Vsi udeleženci, ki dospelo v Ljubljano že v nedeljo, dobe nakazila za prenočišče in vse druge informacije pri pripravljalem odboru v Učiteljski tiskarni od 15 do 19. v ponedeljek, na dan otvoritve, bo dal odbor nakazila za prenočišča ter vsa potrebna navodila že od 9 dalje v zborovalnem lokalnu na učiteljsko. — Poverjenstvo UJU, Ljubljana.

★ **Državni konservatorij** v Ljubljani. Vpisovanje v državni konservatorij v Ljubljani za šolsko leto 1928-29 se vrši dne 1., 3., 4. in 5. septembra t. l. dnevno od 9—12 in 15—17 v sobi št. 17 poslopja Glasbene Matice, Gosposka ul. Vsak gojenec mora prinesiti k vpisu natančno izpolnjeno prijavo, katero dobi pri služitelju drž. konservatorija za ceno 4 Din. Redni pouk na konservatoriju se prične v četrtek, dne 6. septembra. Isti dan se vrše tudi sprejemni izpiti. Vse podrobnosti se objavijo začetkom prihodnjega tedna.

★ **Vpisovanje na šolo Glasbene Matice** v Ljubljani se vrši 1., 3. in 4. septembra dnevno od 9—12 ure in 15—17 ure v pisarni Glasbene Matice. Gojenci naj pridejo k vpisu v spremstvu staršev oziroma njihovih namestnikov. Vpisnina in prispevek za učila znašata za celo leto 30 Din. Ukovina znaša za klavir in violino po 78 Din, za instrumente po 90 Din, za solopetje 160 Din. Vpisnino in ukovino za september se vplača takoj pri vpisu. Pričetek rednega pouka na šoli je v sredo, dne 5. septembra. V interesu rednega pouka je, da se javijo gojenci prve dni.

★ **Nove učne moči** na šoli Glasbene Matice in konservatoriju. V šolskem letu 1928-29 bode poučevala na šoli Glasbene Matice v Ljubljani deloma pa tudi na konservatoriju dve novi učni učiteljski moči in sicer klavir absolventka mojstrske šole drž. akademije v Monakovem gđ. Karmela Kosovel, čelo pa prof. Emerik Beran, priznani slovenski glasbenik, ki je svoječasno absolvirал praški konservatorij ter je posebno znan kot dober pedagog-čelist. Z ozirom na to opozarja odbor vse one, ki hočejo posvetiti se študiju čela, da se takoj začetkom septembra prijavijo k pouku.

★ **Iz vojaške službe**. Napredoval je v čin zrakoplovnega poročnika, podporočnik Juro Hauer s činom od 1. aprila 1928; za predsednika izpitne komisije za višjega kapelnika III. razreda za leto 1928-29, je odrejen višji kapelnik II. razreda Dragotin Pokorni; upokojeni so pehotni kapetan I. razreda Alfred Altaras, pehotni podpolkovnik Pavel Pakj, administrativni kapetan I. razreda ekonomske stroke Matija Petak, administrativni kapetan II. razreda sodne stroke Josip Buranj in administrativni poročnik ekonomske stroke Feliks Remenar.

V rezervi so prevedeni v pehoto zrakoplovni kapetan II. razreda Vekoslav Vavra, administrativni kapetan II. razreda sodne stroke Grga Zukon, zrakoplovni poročnik Rudolf Kumar, zrakoplovna podporočnika Josip Solaj in Zdravko Jagodič; v zrakoplovstvo pehotna poročnika Ivan Emer in Borisav Francuski; v sanitetno stroko-zdravnikov: pehotni kapetani II. razreda dr. Maks Pohar, dr. Dragotin Demšar in dr. Franjo Batušič; poročniki dr. Milan Bedenič, dr. Vitomir Govedarovič, dr. Tomislav Bardek, dr. Dragotin Hočvar, dr. Aloj-

zij Pirnat, dr. Zdravko Soč, dr. Franjo Hribar; topniški poročniki dr. Janko Pihlar, dr. Martin Majcen, dr. Josip Paleček, dr. Rene Hircler, dr. Josip Bežek in dr. Juro Bader; v mornarico v administrativno panogo ekonomske stroke administrativni kapetan II. razreda Ivo Bežjak; pehotni kapetan I. razreda v ostavki in rezervi se aktivira; v zrakoplovstvo so prevedeni pehotni podporočnik Jožef Kropar in topniški podporočnik Kazimir Zidanik; v zrakoplovstvo so prevedeni pehotni podporočniki Vladimir Bosner, Emil Brunscole, Ivan Holeček, Miloslav Petrič, Viktor Benedik, Ivo Oštrič, Ludovik Agič in inženerski podporočnik Sava Poljanec.

★ **Truplo z zvezanimi rokama** v prekopu. V Somboru su iz prekopa kralja Petra potegnili truplo srednje starega moškega, ki je že razpadlo. Pri preiskavi so našli v žepih samo dva robca z monogramom K. Orožništvo je uvedlo preiskavo, ker sumi, da gre za zločin. Roke trupla so bile zvezane. Identiteta še ni ugotovljena.

★ **Tifus v Zadru**. V Zadru in v predmestju Arbanasih se epidemija tifusa neprestano širi in je že več sto ljudi obolelo, mnogo pa jih je tudi umrlo. Naše oblasti so strogo zastražile mejo na jugoslovansko-italijanski meji. Podatki iz Zadra navajajo, da je bolnih za tifusom v Zadru nad 700 oseb, smrtnih slučajev pa je bilo dosedaj že nad 260.

★ **Brata smrtino ranil zaradi dveh snopov žita**. V vasi Ometincih pri Sremski Mitrovici je prišlo med bratoma Ivanom in Luko Topolovičem do krvavega spopada. Mlatila sta skupaj žito, da si ga pozneje razdelita na enake dele. Luka je bil malo pijan in je zahteval od brata, da mu navrže še dva snopa, ker je njegovo žito bolj obrodilo. Ivan ni hotel o tem nič slišati in je prišel brata napadati. Prepirala sta se tako dolgo, dokler ni prišlo med njima do krvavega spopada. Ivan je potegnil izza pasa nož in z enim samim sunkom zabodel brata v trebuh. Luka najprej ni niti čutil, da ga je brat zabodel, Ivan pa je spoznal, kaj je naredil ter je prišel bežati, dočim je Luka začuden ostal sredi njive. Šele kasneje je čutil pod obležko neko toploto in zapazil kri. Začutil je bolečine in prišel klicati, da ga je brat ubil. Toda Ivan je bil že daleč. Luki je zdravnik nudil pomoč, vendar pa je težko verjetno, da bi ostal pri življenju, ker je rana težka. Ivan se je kasneje sam javil oblastem.

★ **Smrt svetovnega pustolovca**. V ubogi kolibi blizu vasi Progarja pri Sremski Mitrovici je te dni umrl Andrija Pavletič, pred leti znani in zloglasni svetovni pustolovec. Doma je bil iz Gložnja v Bački. Že v mladih letih je kazal veliko nagnjenje do pustolovščin. Da ga vsaj nekoliko priklenje na dom, so ga starši oženili z bogatim dekletom, s katerim je imel dva sina, ki še sedaj živita. Toda že čez nekaj let se je preselil v Ameriko, kjer je doživel brez števila pustolovščin. V Chicagu je prišel kot berač, toda kmalu je ustanovil organizacijo beračev »Slepo miš«, ki se je kmalu spremenila v izsiljevalno tolpo. Z izsiljevanjem je »Slepa miš« iztisnila iz ljudi, ki niso imeli čiste vesti, ogromne vsote in Pavletič je obogatel. Policija dolgo ni mogla Pavletiču do živga, končno pa so mu postala tla v Chicagu le prevročica in Pavletič je odšel v druga mesta, kjer je goljufal naše izseljence na debelo pri kartah. Pri spekulacijah na borzi pa je izgubil vse svoje premoženje. V Avstraliji je s svojimi goljufijami postal lastnik diamantnega rudnika. Tudi ta je propadel. Nato je odšel v Južno Afriko, v Italijo, Nemčijo in v Madžarsko in povsod živel kot velik pustolovec. Čez petdeset let se je vrnil domov. Ta človek, ki je v Ameriki in v Avstraliji razpoglagal s stotisoči dolarjev, je padel tako daleč, da je moral v Subotici prosjati za potne stroške. V domači vasi sta mu sinova dala nekaj denarja, s katerim je živel do svoje smrti.

★ **Dr. Srečko Puhar** zopet redno ordinira.

★ **Duh časa** nas je dovedel v položaj, da se za pranje ne rabi ničesar drugega kot Radion. Tehniške visoke šole so preiskale Radion in našle, da je popolno neškodljiv perilo in da je dovolj, če se perilo pol ure kuha v raztopini Radiona, pa je popolnoma čisto.

★ **Ako bolehat na sru, ledvicah, sladkorni, žolčni ali slični notranji boleznii**, Vam priporočamo Slatino Radence. Tam se boste gotovo popravili in ozdravili. Zdravilišče je odprto do 30. septembra. Tam najdete najmočnejše naravne ogljikovo-kisle kopelji in v druge najnovejše pripomočke zdravljenja. — Prospekt dobite na zahtevo od Uprave Zdravilišča.

★ **Lepota slovenskega petja** je znana daleč širom sveta. Mi sami ga premalo cenimo, pa tudi premalo skrbimo, da bi se pesmi, ki žalijo čut sramežljivosti, popolnoma iztrebile in da bi se na vasi čule le lepe, blažljive pesmi! Ravno kar je izšla knjižica »Prepevajte«, v kateri je zbranih 170 narodnih in drugih domačih pesmi za ljudsko petje; stane lično, prav trepčno vezana le 10 Din (in vsakih 10 izvodov enega zastonj!) in se dobi pri »Sveti vojski« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

★ **Potrjim, onemoglim, za delo nesposobnim** da naravna »Franz Josefa« grenčica prost kroženje krvi in zviša telesno in duševno delazmožnost. Vodilni kliniki dokazujejo, da je »Franz Josefa« voda tudi za duševne delavce, nerodne in žensko neprecenljivo odvajalno sredstvo. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dva požara

Iz Starega trga pri Ložu nam pišejo:

Dvomeščna velika suša je zelo težko prizadela ubogo prebivalstvo loške doline. Skoro vse vode in vodnjaki so usahnil. Ko so vsi ljudje prestrašeni in ne vemo, kako bomo pomagali vsem pogorelcem na Gornjem Jezeru, je včeraj ob 9 dopoldne bilo plat zvona po vseh cerkvah. Že jutraj ob 6 je prihrumel grozen vihar nad dolino in uničil s točo, ponekod debelejšo od jajca, skoro vse poznejše pridelke, kakor sadje, fižol, zelje, proso itd. Ob pol 3 pa je udarila strela v skedenj posestnika Andreja Mlakarja št. 9 na Babni polici. Pogorel je skedenj s pridelki vred in svinjak. Ubilo je enega konja in sežgalo eno svinjo. Z čudovito naglico so prispale tri požarne brambe iz Skudoba, Starega trga in Loža. Požar so takoj lokalizirali in preprečili na ta način, da ni pogorela cela vas, ker je nastal ogenj v sredi vasi. Na lice mesta so dospeli takoj tudi zastopniki krajevnih organizacij, kakor tudi orožništvo in vojaški oddelek, ki je bil slučajno v bližini. Škoda še ni ocenjena, znaša pa najmanj 50.000 Din.

Iz Logatca nam poročajo:

Po dolgotrajni suši, ki nam je napravila že toliko škode na polju, smo v noči od 16. na 17. t. m. dobili vendar nekaj dežja. Zali-bog je prišel ta dež z veliko nevihto. Okolu pol 12. ure zvečer je začelo bliskati in treskati, kakor bi napočil sodni dan, in kar nenkrat močno poči; strela je udarila v hruško, ki je stala blizu hiše Marije Turk iz Gor. Logatca št. 19. Ker je bilo pa pod streho polno suhega sena, se je ta od hruške, ki je zagorela po streli, hipoma vnel in v par minutah je bila vsa streha v ognju. Bližnji sosedji so bili takoj zraven in so rešili iz goreče hiše domala vso opremo, razen ene stare postelje in nekaj drobnarij ter odpeljali kravo in prešiča iz hleva. Prihiti sta tudi požarni brambi iz Gornjega in Dolnjega Logatca na pomoč in tekem dveh ur se je njihovi požrtvovalnosti posrečilo omejiti ogenj samo na goreče poslopje. Sreča je bila, da ni bilo vetra in da so strehe v bližini vse pokrite z opeko, sicer bi ves Gorenji Logatec postal plen ognja in bi bilo morda še strašneje nego v Gor. Jezeru.



Telefunken
radio je
najboljši

Ljubljano

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Bohinc na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

⊙ **Mestna ljudska kopelj** v Kolodvorski ulici bo radi snajdena dne 21., 22. in 23. avgusta 1928 zaprta.

⊙ **Popravila mostov**. Mestna občina je dala sedaj prepleškati čevljarski most. Most je bil tega že res potreben, kajti ponekod je železno konstrukcijo mostu že povsem razjedla rja. — Na zmajskem mostu popravljajo asfaltne hodnike. Deloma bo potrebno asfaltiranje popolnoma na novo. — Pripravljajo se že dela za postavitev železobetonske brvi od Poljakove tovarne do nove stanovanjske hiše na Poljanskem nasipu.

⊙ **Lastnikom orožnih listov**. K objavi, da se morajo lastniki orožnih listov čimprej zgledati na policijski direkciji, da jih izmenjajo, sporoča policijska direkcija, da naj se prizadeti zgledajo šele med 1. in 10. septembrom, ker se niso dospele potrebne listine.

⊙ **Prosim damo - lastnico lovskega psa**, ki me je na praznik dne 15. t. m. ugriznil pri kopanju v roko, da blagovoli nemudoma peljati psa na preiskovanje k mestnemu fizikatu ter proti povrnitvi stroškov predati spričevalo o njegovi zdravstvenosti v pisarni tukajšnje glavne carinarnice. — Ljubomir Djukanović, car. rev.

⊙ **Velika tatvina manufakture**. Policija je prišla na sled velikim, široko razpletenim in skrbno organiziranim tatvinam v neki ljubljanski trgovini ter je bilo nekaj oseb že aretiranih. Dasi smo v položaju, da bi mogli objaviti podrobnosti o teh tatvinah, vendar na prošnjo policijske direkcije to opustimo, ker preiskava še ni zaključena. O poteku preiskave pa bomo še poročali.

⊙ **Vlom**. Zidarski vajenec Slavko Balič pri mojstru Živcu je prijavil, da je pred dnevi vlomil v spalnico, kjer spi s še nekaj tovariši, neznan vlomilec in odnesel iz njegovega kovčega 500 Din gotovine, njegovemu tovarišu Izidorju Badaliču je odnesel 520 Din, Francu Lačnu pa 100 Din. Vloma je sumljiv neki bivši Živcev delavec, ki pa ga je gospodar že pred tedni odpustil.

⊙ **Dalmatinske kleti**. Z odkritjem, ki ga je policija napravila predvčerajšnjim v neki dalmatinski kleti, je zopet razkrito eno gnezdo tajne prostitucije v Ljubljani. Policija je prejela še več ovdob in strahotnih moralnih razmerah, ki vladajo v takih beznicah. Seveda niso vse dalmatinske kleti enake, toda prav gotovo je, da so poleg nekaterih domačih beznic one ene izmed glavnih vzrokov tajne prostitucije, ki se zadnje čase širi tudi med nižjimi sloji v Ljubljani. Policija se pri-

pravlja, da z energično akcijo napravi konec vsem številnim škandalom in aferam, ki vedno sproti prihajajo na dan.

Med spanjem okraden. Nočni čuvaj na železnici Ivan Štirn, stanujoč v Janševi ulici št. 13, je prišel v četrtek zjutraj z dela domov in se je takoj vlegel k počitku. Ko se je prebudil, je opazil, da je imel neopažen obisk. Neznani tat mu je odnesel dve kompletni novi obleki ter uro z zlato veržico. Štirn trpi skupno 6100 Din škode. Kdo bi ga okradel, Štirn nima pojma.

Lahek zaslužek s šivalnim strojem. Pred dnevi je zastopnik trdke Singer prodal vdovi nekega vojnega invalida nov šivalni stroj za 3875 Din proti plačevanju v mesečnih obrokih. Toda vdova, ki ni plačala niti prvega obroka, je šivalni stroj že prodala nekemu delavcu za 1250 Din, ta pa ga je takoj prodal dalje z dobičkom 100 Din. Kje je sedaj šivalni stroj, policija ne ve, pač pa ve, kje je lahkomišelnica vdova, ki je bila aretirana.

Karamboli. Na Kongresnem trgu je neznan kolesar podrl na tla 10letno deklico Ivanka Klanškovo. Deklica je dobila pri padcu hude poškodbe, neprevidni kolesar pa jo je takoj po nezgodi naglo pobrisal. — Voznik Josip Pikš je vozil po Dunajski cesti z enovprežnim vozom in je na vozu zaspal. Konja pa je obrzgal škropilni avto, ki je privozel mimo. Konj se je seveda spasil in se zaletel v bližnji kanton, pri čemer se je voz znatno pokvaril, dočim k sreči od ljudi ni bil nihče poškodovan. — V četrtek ob tri četrti na 9 zjutraj je poštni avtomobil na Resljevi cesti med zmajskim mostom in Sv. Petra cesto povozil plesarskega vajenca Cirila Gašperšiča, ki mu je avto strl nogo v členku. Gašperšič je peljal po cesti cizo in je tako zašel pod avto.

Maribor

Državna trgovska akademija v Mariboru razglasa: Vpisovanje v I. razred se vrši 1. septembra od 9. do 11. dopoldne v ravnateljevi pisarni, Zrinjskega trg, št. 1. Učenci(ke) srednjih šol morajo predložiti prošnjo za sprejem spričevalo o prejšnjem šolanju in krstni list, s katerim dokažejo, da dovrše v letu, v katerem se vpisujejo, 14 do 17 let. Učenci(ke) meštanskih šol pa morajo predložiti prošnjo za pripustitev k dopolnilnemu izpitu. To prošnjo morajo kolekovati s petindesetm kolkom, priložiti pa morajo kolek za 20 Din. Za dopolnilni izpit sam plačajo priglasilne(ke) 530 Din taks. Pismeni dopolnilni izpiti se začne 4. septembra ob 8. zjutraj, ustmeni pa 5. septembra ob 8. zjutraj in po potrebi 6. sept. Vpisovanje v višje razrede se vrši 3. septembra od 9. do 11. dopoldne. Učenci(ke) vseh razredov plačajo pri vpisu za »Fond za zdravstveno zaščito učencev« 20 Din za celo šolsko leto. Oproščeni te takse so le oni učenci, ki predložijo ubožno spričevalo.

Dekliška počitniška kolonija se vrne v soboto, dne 18. avgusta proti 12. uri iz Pohorja. Ustavi se bode pri mestnem fizikatu v svrhu ponovnega tehtanja otrok. Starši se obveščajo in vabijo, da pričakajo otroke pred mestnim fizikatom v svrhu prevzema in prenosa prtljage.

Smrtna kosa. Umrla sta: Elizabeta Mlačnik, zasebnica, stara 78 let in stanujoča v Slovenski ulici 40. Pogreb bo danes ob pol 16. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju. — V porodišnici je umrla železničarjeva hčerka Fluher Ana, stara 16 let. Pogreb danes ob pol 18. uri v Studencih.

Gibanje nalezljivih bolezní. V mestnem okolišu mariborskem je v času od 8. do 14. avgusta zbolelo na nalezljivih boleznih 7 oseb in sicer: ena na tifus, 5 na ošpicah in ena na davici.

Misteriozen konec 10-letnega dečka. Že večkrat smo poročali, da se je bil podal na Veliko gosposnico strojevodja Antou L. s 4 otroci k Dravi pod Schmiederejevem posestvom, da se tam kaj malo pokopljejo in solnčijo. Po 17. uri pa je z veliko skrbjo zapazil, da je 10-letni Oman Šrečko iz Frankopanev ceste izginil. Obleka je ležala na mestu, kjer so se bili otroci slekli, dečka pa od nikoder. Dečka so iskali pozno v noč in še preko večrajšnega dne, pa ga niso našli. Ako bi bil utonil, bi se bilo to težko zgodilo, ne da bi ga bil kdo opazil, da se potaplja. Saj je bilo na tem mestu na stotine kopalcev. Dečko je bil šel namreč nabirati žolod, ki so ga otroci z velikim veseljem metali v vodo. Nazaj ga pa ni bilo več. Izvedelo pa se je, da ga je istega dne ob 18. uri (torej uro potem, ko je Antou L. opazil njegovo odsotnost) videl neki prijatelj, ki je s svojim sorodnikom prihajal iz Kamnice v družbi z neznanim starejšim moškim in kopalnih hlačah na zgornjem delu Schmiederejevega posestva in da ga je celo pozdravil. Ali je morda 10-letni dečko postal žrtev perversne? Dandanes je vse mogoče. Vsi, ki bi vedeli glade izginulega dečka, ki je bil plavalas, precej močan in velik, kakšne podatke, naj javijo to nemudoma tukajšnji policiji.

Tri utopljence je rešil iz Drave. Na Veliko Gosposnico je Drava kar goltala žrtev v globčino. Ob pol 17. uri se je kopalna na spodnji strani pri Benetkah neka ženska. Tam v bližini pa je znan vrtimec; ženska je prišla v njegovo bližino. Cim se je to zgodilo, že so se čuli obupni klici na pomoč. V Dravo skoči moški, ki je govoril hrvatski. Ženska se ga je v trenutku oklenila s takšno silo okoli vratu, da sta se oba začela potapljati. Klicala sta na pomoč. Pa se je vrgel v Dravine valove še neki železničar. Že sta bila utopljena na tem, da izgineta pod vodo. V zadnjem trenutku je še moški prijel železničarja za noge. Katastrofa je bila za vse tri neizogibna. Na obali se je nabralo strašno veliko ljudi; vsi so vpili na pomoč, nikdo pa ni vedel, kako pomagati. Zgoraj na državnem mostu pa so postajali pasanti ter z grozo opazovali težko borbo nesrečne trojice s smrtjo. Vsak trenutek je lahko nastopila katastrofa. Tedaj pa je Nestl Dabfinger, uslužbenec pri mestnem vodovodu, iztrgal v bližini stoječemu ribiču drog iz rok ter ga pomolil v zadnjem momentu železničarju, ki ga je zagrabil z rokami ter privlekel s seboj neznanega moškega, ki ga je držal za noge, ter žensko, ki se ga je krčevito oklepala z rokami okoli vratu. Duhaprnost ene ga človeka je trojici rešila življenje.

Oferalna licitacija za generalno popravilo vojašnice Kralja Petra I. v Mariboru se vrši dne 23. avgusta 1928 ob 11. uri. Pogoji so interesentom na vpogled v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu 11 med uradnimi urami.

Bojevitost po postale nekatere ženske zadnji čas. Predvčeršnjim so se zlasale zunaj na Koroski cesti in pa na trgu, včeraj ob 20. pa v Linhartovi ulici. Iz neznanega vzroka so se spoprijele naenkrat in dvignile strahoviti hrup. Spopad se je končal s tem, da je dobila 44-letna Marija L. močan udarec na glavo in da je morala iskati pomoči pri zdravniku.

Policajska kronika. Aretirani so bili: Martin N. radi suma tatvine, Ivan K. in Ida E. radi potepuštva. Prijavljeni so bili tile slučaj: radi tatvine 1, suma tatvine 1, napada na ulici 1, telesne poškodbe 1, pretepa 1, povzročene škode 1, razglaševalnih predpisov 1, cestno-policijskega reda 8, tatvine 1, autopredpisov 6, streljanja pri kanalizaciji v Melju 1, najdbe 3, izgube 3.

Celje

Poučen izlet kmetij-nadaljevalne šole iz Celja v Bohinj. Vsako leto zaključijo tečaj s poučnim izletom. Letos so se namenili na Bohinj. Gojence je zanimala predvsem bohinjska živinoreja, sirarstvo in planinski pašniki. Po svojem prihodu so 5. avgusta zarana odkorakali na Uskovo. Od Uskovnice dalje se je pridružil sirar s Konjšce. V njegovi zabavni družbi so prispeli okrog 7. ure na Konjšco. Najlepša in najbolje urejena planina je Praprotnica. Mlečni in sirarski izdelki so nadvse okusni. V Srednji vasi so si izletniki kupili nekaj sira, ki ga niso mogli dovolj prehraviti. Prodajo ga tudi precej v Celju, kjer ga pa ne prodajajo kot Bohinjski sir. Švicarski sir pač dominira s svojim imenom. Škoda za naš izvrsten sir, ki more tekmovali z inozemskim, a imena na trgu nima. Provenienca bi morala biti zaščiteni!

Za letalski meeting v Celju vlada veliko zanimanje. Ker je za nedeljo pričakovati lepega vremena, je upati na obilen obisk. Tudi po Savinjski dolini govore že več tednov o tej, za nje čisto novi prireditvi. Program je izbran in bo videti razne akrobatske točke, ki jih bodo izvajali naši priznani letalci. Vse to, posebno pa še vožnja z avijoni, bo v nedeljo privabila mase na vojaško vežbališče v Levce. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo avijona, vabimo občinstvo, da s svojim obiskom podpre to akcijo agilnega aero-kluba v Celju.

Izžrebane številke za brezplačne vožnje na letalih v nedeljo 19. t. m. popoldne so sledeče: 24, 978, 553, 559, 954, 587; 3: 1022; 13: 14; 560; 980; 958; 996; 19: 527; 575; 513; 986; 455; 1605; 1501; 1407; 1711; 1813; 507; 924; 1108; 8; 201. Dopoldne se lahko vozi proti plačilu 100 Din za enkratno vožnjo.

Nepoboljšljiv. P. S. kočar iz Lisc je znan pijanček. V sredo zvečer se ga je zopet pošteno nalezel. Proti polnoči je pod pezo bremena omagal in so ga neki pasanti našli na Dečkovem trgu skoro v nezavestnem stanju ležati. S trudom so ga spravili na policijsko stražnico, kjer je prespal noč, na kar je bil zjutraj izpuščen. Zadnji čas je že, da se take ptiče malo bolj kaznuje.

Dopisi

Kočevje

Direkcija pošte in brzojava oddaja v zakup za eno leto prevoz pošte na progah 1. Kočevje-Brod 2. Kočevje pošta—Kočevje žel. postaja. Javna ustna pogajanja se vršijo komisijončno ob 11 dne 17. avgusta t. l. pri županstvu mestne občine Kočevje s početnima vzklicnima cenama 1. 31.000 Din in 2. 10.000 D. Natančnejši pogoji so na vpogled pri okr. glavarstvu, občini in pošti v Kočevju odnosno pri poštah in občinah ob poštini prog.

Tajna občinska seja se je vršila dne 14. t. m. od 7—9. Na dnevnem redu je bila baže zadeva Mestne posojilnice. Prihodnja seja bo po preteku 14 dni.

Trbovlje

Pomanjkanje vagonov se že občuti. Tako se je v četrtek skoraj cel dan deponiral premog. Čujejo se glasovi, da se bo v soboto praznovalo, ako pravočasno ne dosepejo vagoni.

Št. Jernej na Dolenjskem

Premovanje konj se je vršilo v četrtek 16. t. m. Pripeljanih je bilo okrog 150 konj, denarja pa razdeljenega čez 11.000 Din. Vsak je dobil nekaj podpore. Zopet lep uspeh. Oblastnemu odboru smo zelo hvaležni. On je dal namreč 10.000 Din, ostalo pa občina in konjersko društvo.

Zelo pogrešamo telefona. Svoj čas je bila prošnja vloženja na pošto ravnateljstvo, pa se menda izgovarja, da ni kredita. Prosimos poslance SLS, da se za stvar zavzamejo. Samo prejšnje leto menda je bilo oddanih okrog 150 brzojavov, dokaz, da bi telefon bil dobrodošel.

Župan Vide se zelo prizadeva, da bi gospodarstvo v občini napredovalo. S pomočjo občinskega odbora smo že marsikaj dosegli. Lahko z mirno vestjo rečemo, da smo več naredili v 3 mesecih, kakor samostojni v 3 letih. Samostojnim pa to nikakor ne gre v glavo in zato ovirajo uspešno delo in nagajajo povsod. Zlasti se v tem odlikuje prejšnji župan Pirc, kateremu nikakor ne gre v glavo, misel, da ne sedi več na županskem stolčku. Njegova jeza in pa »sabotaža« ni ne pomaga ker ljudje so praznega govoričenja do grla siti in hočejo dela. In to se vidi, da je župan Vide popolnoma na mestu, pa se bodo njegovi in SLS predlagi izpeljali, če so radičevci na občinskih sejah ali ne.

Opozarjamo še enkrat na orlovsko prireditve, ki bo v nedeljo 19. avgusta popoldne v Orehovi pri gosp. Jožefu Novaku. Dopoldne lahko obiščete romarske cerkev na pol ure oddaljenem Tolstem vrhu, kamor prihite na ta dan celo iz Krške doline romarji. Ob 6 in ob 10 sv. maša, zvečer 18. avgusta pa se začne spovedovanje.

Higijski zavod bo prihodnji teden začel z asanacijo Gor. in Dol. Gradšča, kjer je pred 2 leti izbruhnil tifus. Zahvaljujemo se gosp. posl. Tomažinu, ki se je zavzel za to prepotrebno stvar in gosp. dr. Pirou, ki je prošnji ugodil.

Brežice ob Savi

Osebnost. G. dr. Edvard Vračko, sodnik, je danes nastopil svoj letni dopust.

Mežiška dolina

Opozarjamo na prireditve koroškega orlovskega okrožja, ki bo jutri v nedeljo 19. t. m. v Mežici!

Savinjska dolina

Prijateljski nasvet. Zvedeli smo, da gospod Omladič, župan braslovške občine, javno trdi, da je SLS, sedanja vlada in seveda tudi g. dr. Korošične kriv, da letos obirali hmelja niso dobili polovice vojn, dasi se je pojasnilo na obnem zboru Hmeljarskega društva v Zalcu, da krivda ne leži ne na naši stranki niti na g. dr. Korošču, ampak na vseh drugih faktorjih. Svetujemo g. županu, da se naj o resničnem stanju zadeve poprej natančno informira in smo uverjeni, ker ga poznamo, oziroma smo ga do sedaj poznali kot objektivnega moža, da bo storjeno krivico popravil. V nasprotnem slučaju bomo seveda primorani svoje mnenje o njem popolnoma revidirati.

St. Jurij pri Litlji. V nedeljo, dne 12. t. m. Imeli smo pri nas veliko cerkveno slovesnost. Do-



„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci tistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“



Varuje perilo!

Radio

Sobota, 18. avgusta.

Zagreb: 20. Vojaška godba; 21.50 Hrvatske narodne pesni. Sodeluje pevsko društvo »Sloboda«. — Breslau: 20.30 Moderna klavirska glasba; 21. Laha glasba; 22.30 Plesna glasba. — Praga: 19.30 Prenos iz brnskega gledališča »Vojak in plesalka«; 22.25 Prenos koncerta in brnske razstave. — Stuttgart: 20.15 Komorna glasba, nato zabavni večer. — Bern: 21.30 Bernski orkester. Katowice: 20.15 Ljudski koncert; 20.30 Plesna glasba. — Frankfurt: 20.15 Amerikanska glasba; 21.15 Zabavni večer, nato do 0.30 Plesna glasba. — Rim: 21 »Fedora«, v 3. dej. (Giordano). — Langenberg: 20.15 Zabavni večer, nato do 1. godba in ples. — Davenport: 18.45 Vojaška godba; 20. Promenadni koncert. — Dunaj: 16. Koncert; 19.50 »Die Geisha«, opereta v 2. dej.; 20.30 Koncert. — Milan: 20.50 Koncert, 23. Orkester. — Budapest: 19.20 Francoska lirika 19. stoletja. 20. Ciganski koncert.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za akademike bodo v Domu duh. vaj od 7. do 11. septembra. Tečaj se začne 7. sept. zvečer in konča zjutraj 11. sept. Udeleženci naj bodo v Domu do 6. ure zvečer dne 7. sept. Za udeležbo naj se gg. akademiki pravočasno priglasijo. Naslov: Vodstvo Doma duh. vaj, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par. vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Odbor »Strokovnega društva javnih nameščenecv v Ljubljani« ima danes popoldne ob 16. uri, svojo izredno sejo na predsednikovem domu, Mestni trg št. 19-III.

V Kamniški Bistrici bo v nedeljo, 19. t. m. ob 10. sv. maša v slučaju lepega vremena.

Ferjalna kolonija Pomladka društva Rdečega križa v Ljubljani priredi dne 19. avg. 1928 ob 3. popoldan v društvenem domu na Breznici akademijo v prid ubožni mladini brezniške šole.

V prid Pomladka Rdečega križa v Sv. Jurju ob j. z. vprižori šentjursko dijaštvo v soboto, dne 18. avgusta ob 8. zvečer v šolski telovadnici petdejanjo »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Igra se v nedeljo 26. avg. ob 3. popoldne ponovi.

Maribor.

Občni zbor skupščine duhovnikov III. reda bo 20. avgusta ob pol 11. v duhovniškem samostanu.

Polzvedovanja

Dijakinja izgubila zlato uro. Pošteni najditelj se naproša, da jo vrne proti nagradi. Česnik, Gorupova ul. 3.

Vsaj dinar
za Slovensko Stražo

Sveta življenje in vrvenje

Od starta do katastrofe

Na svoj zadnji polet se je dvignila »Italia« — tako nadaljuje prof. Behounek svoje pripovedovanje — dne 23. maja ob 4.30 zjutraj po srednjeevropskem času. Takoj po startu smo vrgli iz zrakoplova še par posod bencina, da smo se mogli dvigniti preko ledenih gor v Kingsbayu. Čez četrte ure smo že bili nad odprtim, ledu prostim morjem. Leteli smo proti severozapadu. Kmalu po sedmih smo



Guverner Aaron Faenz,

ki ga bo Obregonova stranka kandidirala za predsednika Mehške republike in bo po vsej priliki 1. dec. t. l. tudi izvoljen.

preje je prišla katastrofa, in to s tako naglico, da niti ni bilo mogoče odposlati po radiju klica na pomoč. Zaradi nenadne izgube plina je padel zrakoplov v pičlih dveh minutah iz višine 500 metrov na led, da se je v zadnjih trenutkih obupno delalo na to, da se zrakoplov olajša.

Vseh podrobnosti katastrofe ni mogoče navajati, a toliko je gotovo, da je na zrakoplovu vsak vršil svojo dolžnost do zadnjega trenutka, tudi tedaj, ko smo videli, kako se ledena plan pod nami izpreminja v stotine ledenih plošč, ki nam lete nasproti, do trenutka, ko se je Pomellova in naša lastna kabina ob strašnem udaru razbila.

Domača lekarna

I. Med najvažnejše potrebe domače lekarne spada **hipermangan-kisli kalij**. Ta raztopina učinkuje kot desinfekcijsko sredstvo. Pri uporabi je treba paziti samo na to, da se raztopina ne uporablja preveč koncentrirana. V vodo vržemo samo kristalček in pustimo, da se voda svetlordeče pobarva.

II. Kuhinja sama ima več odličnih zdravil. Takšno zdravilo je kava. Če komu poide sapa vsled oslajenja srca, dajmo bolniku, dokler ne pride zdravnik, močne, nemešane kave. Močna črna kava čisto uniči učinkovanje mnogih strupov, pri zastrupitvi s svetilnim plinom. Dalje pri zastrupitvah vsled plinov od premoga, če peči slabo gore, pri akutnih zastrupitvah z opijem in morfijem, pri obole-

premikanjem skušajmo doseči, da se kolikor mogoče globoko vresa v rano. Če čez dan večkrat nakapljamo na bradavico sveže stisnjeni limonin sok, zginejo bradavice v kakih 14 dneh brez sledu. Če se zastrupimo z zobnikom ali kristavcem (svinjsko dušico), pijmo takoj razredčen limonin sok, dokler ne pride zdravnik.

IV. Omembe vreden je tudi **jesih ali kis**. Ako se odpre žila odvodnica in krvavitev ni premočna, potem pustimo, da nekaj časa rana krvavi. Na ta način izperemo vse umazanije, ki so morebiti zašle v rano. Potem pa obvezimo rano z ovoji, namočenimi v jesih, ki je razredčen z vodo. To je učinkovito razkuževalno sredstvo. Če krvavimo iz nosu, pa ni limone pri roki, potegnimo v nosnico razredčen jesih. Pri zastrupitvah z lugom in po drugih alkaličnih strupih učinkuje razredčen jesih, ako ga takoj pijmo, približno tako, kakor limonin sok.

V. Posebno zvest prijatelj pa je **kuhinjska sol**. Znana sta bruhanje krvi, tkzv. krvni udor. Pri drugem pride kri iz želodca in je rdeče-črna, skoro rjava. Pri bruhanju krvi pa gre ta kri iz pljuč. Ta kri je svetlo rdeča, čisto penasta in mehurčkasta. Dokler ne pride zdravnik, je najboljšo sredstvo pol kavne žličke kuhinjske soli. Bolnik naj sol vzame v usta in jo previdno pusti, da se razpusti, nato pa jo počasi pogoltne.

Prav poceni in enostavno sredstvo za grgranje je solna voda, ne preveč koncentrirana. Ako kašljamo ali imamo nahod ali hripavost, raztopimo v kozarec vroče vode za noževico kuhinjske soli in paro močno vdihavamo. Najboljše je, če se to napravi s takozvanim vdihalnim (inhalacijskim) aparatom.

Ako nas bole zobje, pa naj izvirajo te bolečine od koderkoli, je precej dobro, umirjajoče sredstvo topla kopel za noge, v kateri smo raztopili soli. V vseh slučajih, posebno pri zastrupitvah, pri katerih je predvsem treba doseči hitro in izdatno bljuvanje, pijmo

resom žgečkamo po nebu. Tudi pri zastrupitvah s svinčcem je kot bljuvalno sredstvo priporočati toplo mleko in surov beljak.

VII. **Beljakovina** surovega jajca je zelo primerno sredstvo proti učinkovanju mnogih strupov. Zlasti je učinkovita pri zastrupitvah z bakrom, ki se čisto pripete. Ako uporabljamo pri kuhanju kislih jedil orodje iz bakra in medu, se te jedi rade navzamejo bakrove spojine. Radi tega je treba te jedi takoj preliti v drugo posodo.

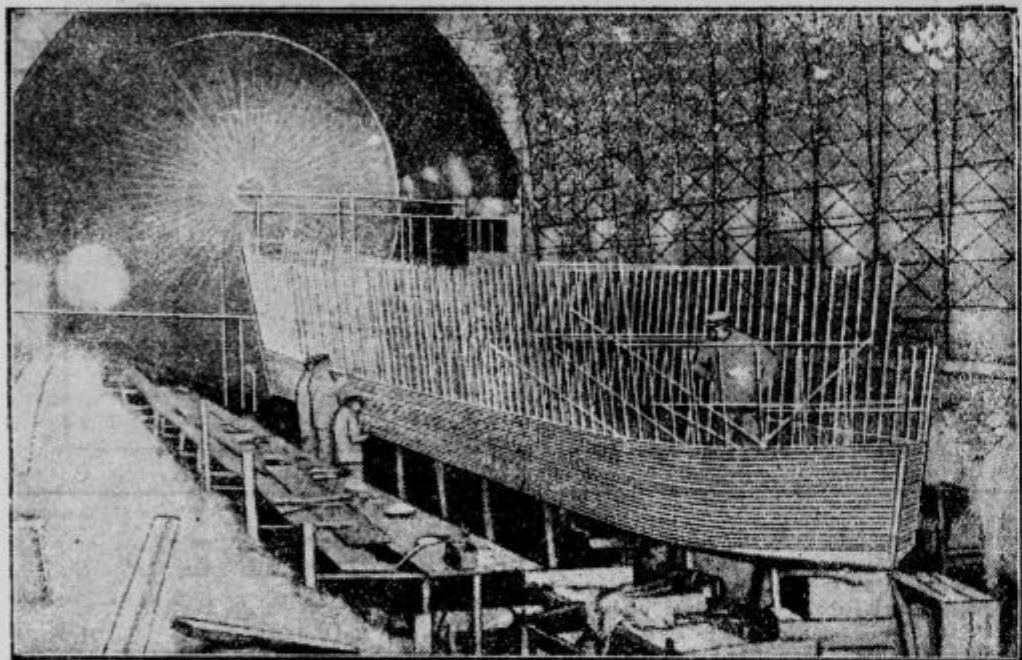
VIII. Pri **opeklinah** pazimo, da opečena mesta ne zmočimo s kakimi vodenimi raztopinami. Mnogo boljše je, da opeklino namažemo s čisto **masljo in oljem**. Tudi udov, ki so oboleli na protinu, ne zdravimo z vodo, ampak jih drgnimo z oljem in povežimo v vato.

IX. Pri tako zvanem kolcanju pomaga v večini slučajev, če kolihor mogoče dolgo zadržemo sapo ali dihanje; če pa to ne pomaga,



Dr. Maček,

predsednik HSS kot naslednik umrlega Štepana Radiča.



Prvi kovinasti zrakoplov na svetu.

Kapitan Slate v Ameriki gradi prvi vodilni zrakoplov iz kovine. Gondola bo iz duraluminija in bo imela prostora za 45 oseb. Novi zrakoplov se bo ustavljal na postajah v zraku visje in bodo spuščali potnike in prtljago s pomočjo elevatorjev.



Salon za potnike na novem »Zeppelinu«.

V Friedrichshafenu dovršujejo novi ogromni potniški zrakoplov »Graf Zeppelin«. Naša slika kaže potniški salon na zrakoplovu. Prostor je 5 x 5 metrov velik in ima štiri velika okna. Oprema je razkošna. Prvi poizkusni poleti se po vsej priliki začne dne 25. t. m.

zašli v meglo, ki nas je nato večidel vso pot spremljala.

Proti 5 popoldne smo zagledali severno-vzhodno grenlandsko obalo. Megla je postajala tanjša in je kasneje popolnoma izginila. Znanstveniki smo izvrševali vsak svoje delo. Pred 6 popoldne (po srednjeevropskem času) smo se obrnili proti severnemu tečaju in pol ure po polnoči smo zagledali severni tečaj. Tu je začel zrakoplov krožiti; spustili smo se v višino 100—150 metrov, da smo prišli iz megle. Pod nami se je razprostirala brezkraina, žalostna in siva ploskev polarnega ledu, razklana v dolge vijugaste kanale, ki so se iz te višine zdeli kakor temni trakovi, položeni na led. S pomočjo vrvi so spustili italijansko zastavo in papežev križ; da bi pristali ni bilo misliti. Slovesnost ob dosegu cilja je bila hitro končana in ko sva s Pontremolijem dovršila merjenja, smo se ob 2.30 zjutraj odpravili nazaj. Imeli smo meglo in severozapadni veter. Na nekaterih žicah in na anteni se je začel nabirati led.

Proti jutru se je vreme poslabšalo. Veter je naraščal in se izpremenil v jugozapadnik, ki nas je neprestano gnal proti vzhodu; kljub delovanju vseh treh motorjev, ki dajejo ob rednih razmerah brzino 100 km na uro, smo leteli le z brzino 40 km na uro. Zjutraj sem spal zadnjikrat v kabini na tleh, a samo tri ure. Potem je general Nobile ukazal, da se spalna vreča odnese v zgornje prostore, ker je delala napotje. Pontremoli je vzel vrečo in odšel z njo v zgornje prostore in poslej ga nisem več videl. Svoje zapiske na severnem tečaju je bil že preje izročil Nobilu.

Po 9 dopoldne smo začeli hitro padati. Oglasili so se signali, motorji so se ustavili; takoj nato pa se je zrakoplov zopet dvignil. Napaka se je pripetila pri višinskem krmilu, ki so jo pa hitro popravili. Sedaj so vrgli z zrakoplova še par posod bencina, kar je bilo pa brez pomena in Nobile trdi, da se je zgodilo brez njegove vednosti.

Po tem pripetljaju sem govoril z Malmgrenom, ki je menil, da je zrakoplov pretežak in da se drži v višini 400—500 metrov samo s pomočjo krmila. Ob 11.35 bi se bili imeli znova čitati elektrometri, toda nekaj minut

njih vsled kačjega pika; kava končno prežene močno pijanost.

III. Učinkovito sredstvo je **limona**. Če krvavimo iz nosa, razredčimo limonin sok in ga potegnimo v krvavečo nosnico. Pri vgrizih, kjer je nevarno, da so zašli v rano strupeni troši, poskrbimo najprej za krepko krvavitev, nato pa nakapljajmo na rano kar moči veliko svežega limonovega soka. S primernim

toplo slano vodo. Najboljše je, ako zmešamo v kozarec tople vode kavno žličko soli in pol žličke janeža.

VI. **Mleko** je čisto neprecenljiva pomoč pri zastrupitvah. Bolniku, ki se je zastrupil z arsenikom, dajmo piti kuhano mleko, in sicer tako vroče, kakor ga le more piti. Poleg tega ga dražimo, kakor pri ostrih alkoholnih zastrupitvah, k bljuvanju s tem, da ga s pe-

pa vzemimo kavno žličko zdrobljenega sladkorja, ki je napojen z vinskim kisom. Nato pa spijmo malo vode.

X. Tudi vroč čaj more dobro služiti. Ako se zastrupimo z znanim okrasnim grmom nagnojem, uživajmo velike množine vročega čaja. Z nagnojem se pogosto zastrupijo otroci. Zato naj bi se ta, drugače krasna rastlina prepovedala vseh vseh tam, kjer lahko pridejo otroci do nje. Vroč čaj pijmo tudi, ako se zastrupimo s škavno soljo, dalje z gobami in z volčjimi črešnjami. Jasno je, da moramo v vseh teh slučajih kar najhitreje pozvati zdravnika.

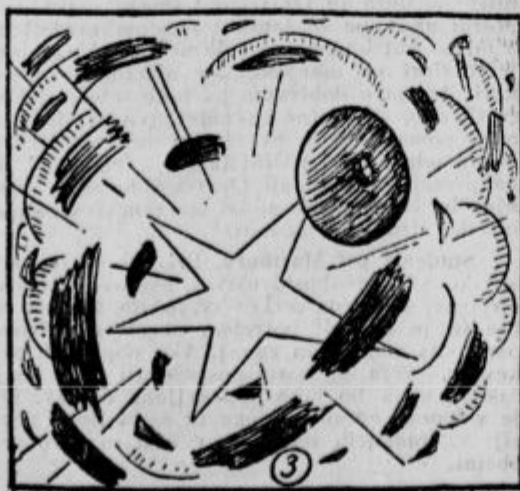
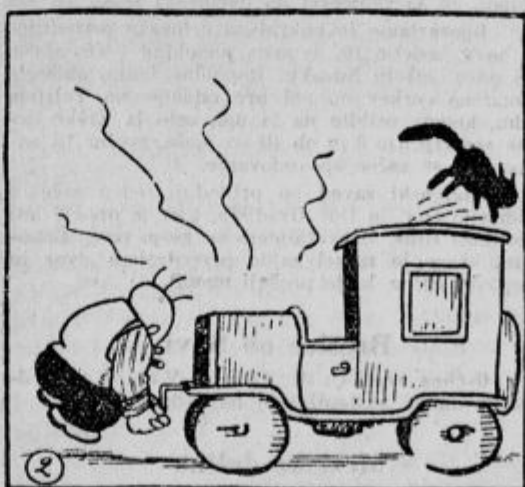
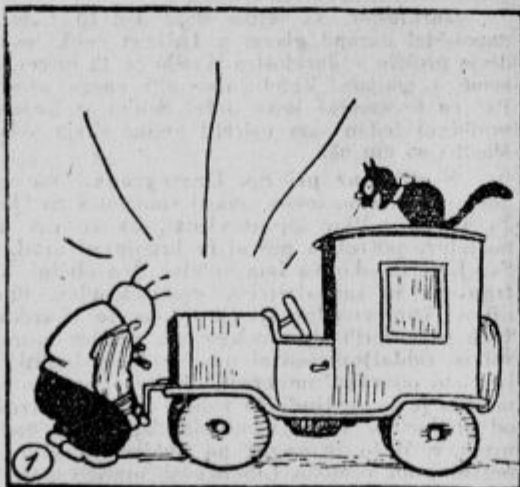
Ako obolimo radi zaužitja natronovega razjedljivega luga, ki se čisto pomotoma pije, ali radi zaužitja karbolne kisline, si za prvi hip pomagamo s **citronovim sokom, razredčenim kisom, ovsenim sokom, surovim beljakom**, pa tudi kuhanim sočivjem, kakor lečo, grahom itd. Ako se zastrupimo s fosforjem, pijmo, dokler ne pride zdravnik, lahko raztopino sode, in sicer v velikih množinah.

Kdor veliko sedi in prav zato prebave nima v redu, naj zvečer ne je težkih jedi. Predno leže, naj poje par mrzlih pečenih jabolk ali pa eno, dve oranži.

XI. Končno pa opozarjamo na **vodo**, ki je poleg čistega, svežega zraka naše najvažnejše redilno sredstvo in v mnogih boleznih dragocen prijatelj. Da umirimo bljuvanje, pogoltimo male kosce ledu. Ti kosci ledu umirijo draženje h kašlju, čisto ustavijo tudi krvni udor. Ako imamo grižo, ki je zvezana z bljuvanjem ali mrzlico, pijmo mnogo mrzle vode. Posebno pijmo vodo v velikih množinah pri migreni in pri zastrupitvah s kislinami.

Pri slabih prebavi (zaprtju) je sicer najboljše, da se telo giblje ali da uživamo lahko prebavljiva hranila. Kot nedolžno sredstvo pa je priporočljivo vsako jutro na tešče in zvečer pred: ležemo, piti kozarec mrzle vode. Koristnost mrzlih ovitkov je splošno znana. Tako zvani Priessnitzev ovitek obstoja n. pr. v tem, da pomočimo ali brisačo v mrzlo vodo, ozmemo, zložimo v pest širok ovitek in položimo na bolno mesto. Čez ta ovitek tesno pritrdimo volneno ruto, tako da kolikor mogoče zabranimo, da bi vlaga uhajala.

Goso. Modriian je zgradil nov raketni avtomobil



Delavska zbornica o predlogih papirničarjev

»Jugoslovanska strokovna zveza« je predlog kolektivne delovne pogodbe Zdrženim papirničarjem predložila tudi »Delavski zbornici«, ki ugotavlja sledeče:

»Proučili smo osnutek nove kolektivne pogodbe, ki ste ga predložili ravnateljstvu Zdrženih papirnic Vevče, Goričane, Medvode ter dopise, ki ste jih izmenjali glede tega osnutka z ravnateljstvom Zdrženih papirnic ter Zvezo industrijev na slovenskem ozemlju.

Na ugovore proti temu osnutku ste podali že v svojem dopisu z dne 25. julija odgovor, ki je v vseh točkah pravilen in h kateremu je meritorno težko kaj dodati.

Če naj izrečemo še kako misel v interesu pravilne rešitve tega spora, naj izrečemo samo želje, da bi se te vrste medsebojna korespondenca nehala in naj bi se pristopilo čimprej k ustnjeni razpravi o Vašem osnutku, ki bi obojestransko stališče prej zblizala, kakor vsi odklanjajoči dopisi. Dopis Zdrženih papirnic zavrača kot nesprejemljivo kratkomalo vso vsebino Vašega osnutka, pa najsi so vprašanja, ki jih želite v njem urediti, še tako neodložljiva in pereča. Naj navedemo samo en posebno kriče primer za slabo voljo podjetja, da uredi pravilno svoje odnose do delavstva: Podjetje ustanovitev podpornega fonda za starostne delavce kratkomalo zavrača!

In vendar se za trajno ne bo moglo trpeti, da izčrpa stotine delavcev svoje zdrave sile v službi močnega gospodarskega podjetja, medtem ko bi mogli iskati, ko onemorejo, svoj vsakdanji kruh pri gospodarsko šibki občini ali pa s prosjačenjem od hiše do hiše, kar je po naših zakonih vrh tega še prepovedano. Ni tu samo interes delavstva, temveč interes vsega prebivalstva, da se vprašanje starostne preskrbe tovarniškega delavstva uredi, zakaj dosedaj prevladujejo tovarne starostno skrbstvo za svoje delavstvo dejansko na netovarniško prebivalstvo. Tozadevna obremenitev ni taka, da bi mogla resno ogroziti konkurenčno sposobnost industrije, ki jo javnost s carinskimi zaščito tako močno podpira in ki ima na domačem trgu skoraj monopolno stališče. Taka industrija bi

predloga o ustanovitvi starostnega fonda za delavce ne smela kratkomalo odklanjati.

Ako bi se uredila starostna preskrba z obratnimi podpornimi fondy, ki bi se lažje prilagodili posebnim razmeram posameznih industrij, bi bila to bolj ugodnost za industrijo, kakor za delavstvo. Če pa bo kazala druga stran za rešitev tega vprašanja toliko razumevanja, kakor ga kažejo v svojem odgovoru Zdržene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, bo treba napore za zakonito ureditev tega vprašanja, za katero pozitiven zakon že obstoja, podvojiti.

Od Vas predlagamo sodelovanje obratnih zaupnikov pri urejevanju medsebojnih odnosov, kakor pravilno poudarjate, v taki ali podobni obliki v mnogih tovarnah v Sloveniji v zadovoljstvo obeh strani izvedeno. Prepričani smo, da bi ustmena razprava v tem pogledu z lahkoto omilila nasprotja in našla za obe strani sprejemljivo pogodbeno ureditev.

Višina plač bi se gibala po osnutku kolektivne pogodbe v večini slučajev od 30 do 40 Din na dan, le akordne plače bi bile nekaj višje. Zdržene papirnice pravijo v svojem odgovoru, da se o takih plačah niti govoriti ne da. Mi smo mnenja, da se da o teh baje nezaslišano visokih zahtevah vsaj govoriti.

Zadnje čase je prišlo v navado, da se s pozivi na »križec« tudi najupravičenejše zahteve delavstva kratkomalo zavračajo.

Zdržene papirnice po našem uverjenju pri svoji letno napredujoči produkciji to »križec« zelo malo čutijo in bodo delavske mezde v višini, kakor jih danes delavstvo zahteva, lažje prenesle, kakor so prenesle v prvih povojnih letih znatno nižje mezde. Iz vseh teh razlogov upamo, da bo do razgovorov o osnutku Vaše kolektivne pogodbe vendarle prišlo in da bodo vedli ti razgovori do rezultatov, ki bodo uredili odnose med delavci in tovarno na način, ki bo zadovoljiv za obe strani.

Ljubljana, dne 13. avgusta 1928.

Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani.

Čobal I. r.,
predsednik.

Filip Uratnik I. r.,
tajnik.

Za duha in srce

Nemški pesnik Klabund umrl. Alfred Henschke, čigar pesniško ime Klabund je znano tudi širši literarni javnosti, je pred nekaj dnevi umrl v švicarskem Davosu. Star je bil že 88 let in je umrl za jetiko. Klabund je bil predvsem lirik. Že z enainvajsetim letom je izdal pesniško zbirko »Nebeška lestvica«, pozneje pa je napisal vsega skupaj okoli trideset knjig. Med vojno je pisal ostro proti vojni. Njegova lirika je najraznovrstnejša, od lehkotne češnje in kabaretnih popevke do intimne ljubavne pesmi, od ironične socialne ujedljivke do komaj slišnih srčnih utripov. Posebno so se mu posrečile ljubavne pesmi občutene po japonskih in kitajskih vzorcih. Klabund je pisal tudi romane in drame. Znan je roman »Brake«, kjer so uporabljeni Pavlihovski motivi — najbolj znana pa je drama »Krog s kredo«, ki je prinesla Klabundu mnogo priznanja. (To dramo je že lani pripravljalo tudi naše gledališče.) Za svoje zadnje dramsko delo »Goreča zemlja« je Klabund vzel podobo iz revolucijske Rusije.

Umrl je dne 16. t. m. v Pacovu sloviti češki pesnik Antonín Sová. Sová je eden največjih lirikov češkoslovaškega naroda.

Sport

SK Ilirija. Danes, v soboto ob 16. ure dalje odpade trening na igrišču za vse sekcije radi juniorske pokalne tekme s SK Slavijo. — Odbor.

Juniorske pokalne tekme. (Službena objava medklubskega odbora). — Za današnje pokalno tekmo med Ilirijo in Slavijo, ki se vrši ob 17.45 na igrišču SK Ilirije, postavila kluba po 3 stroge reditelje in primerne stranske sodnike. Obe moštvi se morata pred pričetkom tekme na predpisani način izkazati glede starosti. — Zmagovalec ljubljanske in mariborske skupine bi morala odigrati dvojni finale, in sicer 19. t. m. v Mariboru in 26. t. m. v Ljubljani. Za jutrišnjo tekmo v Mariboru dosedaj še ni odgovora mariborskega medklubskega odbora, zainteresirana kluba pa se morata o tem informirati danes tekom popoldneva pri predsedniku tujaknjega medklubskega odbora. — Turnir za utešno darilo med klubi Svoboda, Jadran, Mars in Savica se izvede 25. in 26. t. m. — Predsednik.

SK Grafika : SK Svoboda. V nedeljo dopoldne odigra SK Grafika svojo drugo poskusno tekmo in sicer topot z SK Svobodo. Oba kluba nastopita v najmočnejših postavah ter obeta biti tekma vsled zelo zanimiva. Tekma se vrši na igrišču SK Ilirije s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne.

Motoklub »Ljubljana« namerava prirediti v nedeljo, dne 26. t. m. vožnjo po Koroškem. Prehod čez mejo bode dovoljen brez triptika in vizuma, vendar pa mora imeti vsak vozač oziroma sovozač veljaven potni list. Prijave vozačev se sprejemajo v klubovem tajništvu, The Rex Co., Gradišče 10, do 18. t. m. do 6 zvečer. Odhod iz Ljubljane je ob 6 zjutraj izpred kavarne »Evropac« na Dunajski cesti. Proga je sledeča : Ljubljana-Kranj-Jesenice-Kranjska gora-Podkorensko sedlo-Villach-Velden-Klagenfurt. Nazaj: Klagenfurt-Ljubelj-Tržič-Kranj-Ljubljana. Člani se opozarjajo, da se tega izleta radi reprezentacije udeležijo v velikem številu. — Odbor.

ILIRIJA : SLAVIJA.

Juniorski semifinale danes ob 17.45.

V semifinale za prehodni pokal SK Ilirije sta se priborila junijski moštvi Ilirije in Slavije, ki nastopita danes, v soboto ob 17.45 na igrišču Ilirije pod vodstvom sav. sodnika g. Setine. Zmagovalec bo igral jutri v Mariboru in prihodnjo nedeljo v Ljubljani odločiti dve tekmi za prehodno posest razpisane pokala. V dosedanjih izločiteljskih tekmah sta današnja tekme dosegla naslednje rezultate:

Ilirija proti Marsu 5:0, proti Reki 2:1; Slavija proti Savici 5:0, proti Mladiki 3:0.

Zanimivost junijskih tekem se je stopnjevala doslej v vsakeh kolu. Današnja tekma prinese novo stopnjevanje. Ilirija kot Slavija imata hitro, dobro vigrano moštvo; žeteli je, da se oba kluba potrudita igrati tudi fair in disciplinirano.

Ob ugodnem vremenu se vrši ob 16.30 pred tekma med II. junijskim moštvom Ilirije in junijsko Mladiko. Glavna tekma Ilirija-Slavija se vrši ob vsakem vremenu.

LJUBLJANA : MARIBOR.

Medmestna tekma 19. t. m. v Ljubljani.

Na sportnem prostoru SK Ilirije se sestaneta jutri ob 17.30 nogometna reprezentančna teama Ljubljane in Maribora, da po skoro enoletnem presledku zopet merita svoje moči. Tekma obeta odličen sport ter še pridobi na zanimivosti, ker bo odločala obenem o sestavi naše podzvezne reprezentance proti Subotici. 26. t. m. se kakor znano sreča LNP s Subot. NP v tekmovalju za prehodni pokal JNSA.

Zadnja medmestna tekma Ljubljana-Maribor se je vršila jeseni v Mariboru. Končala je s sigurno zmago mariborskega teama v razmerju 4:3. Temu lepemu uspehu mariborskega sporta je sledila nato vrsta zmag v medklubskih tekmah z glavnima reprezentantoma Ljubljane Ilirijo in Primorje. Moralna zmaga SSK Maribora v prvenstvenem finalu LNP je povsod še v svežem spominu.

Naravno so ti uspehi pridobili mariborskemu nogometu ugled in veljavo, ki jo bo mariborska reprezentanca jutri z vseni silami želela ponovno utrditi. Jedro mariborskega teama tvori I. SSK Maribor, točna sestava nam ta hip še ni znana. Ljubljanski team bosta dala v glavnem Ilirijo in Primorje; tudi ta sestava bo znana šele jutri.

DESETBOJNIK VRIJOLA.

Doslej so dosegli trije atleti v desetboju nad 8000 točk: Amerikanca Thorpe in Elkins ter Finc Vrijola. Uspehe Finca smo v »Slovenec« že večkrat navedli; povemo še, kakšni so bili njegovi uspehi na letošnji olimpiadi: 100 m 11.4, skok na daljavo 6.72, kroglja 14.11, skok v višino 1.87, 400 m 53.1, 110 m lese 16.6, diskos 42.09, skok ob palici 3.90, kopje 55.60, 1500 m 4:44.8. Še malo, pa bomo imeli evropskega Thorpeja.

Izpred sodišča

Če se slučajno najde ključ...

Tam nekje ob Obrji je doma tisti Tine, ki je šele 24 let star, pa ima kuhane polže na vso moč in še kaj. Venomer lazi za polži, stika in brska po mejah; če pa v meji ni nič, gre večkrat brskati tudi za kakšno drvarnico. In tako se je zadnjič zgodilo, da je pobrskal za neko drvarnico, pa ni našel polžev, ampak — ključ. Navadne ključ od hiše Naceta Marn. Tistega dne je namreč šel naš Nace in njegova žena na polje; po svoji navadi sta pa ključ pustila doma in jih skrila za drvarnico. In tam jih je čisto »slučajno« našel Tine iz Obrji, tisti, ki venomer stika za polži... Pa si je Tine mislil: zdaj poleti itak ni polžev, naj se pa s pomočjo teh-le ključev česa drugega poslužim. Rečeno, storjeno. Tine je lepo odklenil Nacetovo hišo, vstopil in se lepo napravil kar-domačega. Iz sodnih spisov izhaja, da je zmanjkalo tisti dan iz hiše zakonskih Marn 280 Din, katere je pobasal tisti Tine. No, Tine samo s tem ni bil še zadovoljen. Šel je s ključ, ki so bili povezani skupaj, še v klet, ter je tam vzel shranjen bicikel našega Naceta, naker se je z njim lepo odpeljal »na sprehod«. Ponoči enkrat je kolo sicer vrnil, pa ne v klet, marveč ga je pustil kar na dvorišču, kjer ga je zjutraj našla Nacetova žena. — Pred sodnijo se Tine zagovarja, da si je kolo samo izposodil hotel, zato ga je pa tudi pripeljal nazaj. Krasti ni vajen in še nikoli ni nič; polže pač rad lovi, ni pa kriv, ako mesto polžev najde za drvarnico čisto navadne ključ Denarja on ni vzel. Sodniki so pa Tinetu

povedali, da prvič zdaj poleti sploh ni polžev in ni tedaj imel kaj iskati za Nacetovo drvarnico; drugi so pa rekli, da je pač on moral tudi denar vzeti, ker za kolo priznava, da ga je, — ključ pa so bili vsi na eni vrvi. Tine je na to kar skomignil z rameni, sodniki so pa rekli, da je zaenkrat opravil s tem, da bo 6 tednov zaprl.

Fantovski pretep.

Simon, Peter in Janez so neki večer pili v neki gostilni tam okoli Krima. Potlej, ko so se vsi že močno opili, je ob polnoči prvi odšel Simon, ker se je nadejal napada od onih dveh. Šel je Simon in se je kar skrli. Peter in Janez imata pa ušesa, da po Simonovi trditvi kar migata z njimi, nos jima je pa takisto vaje vseh blagoslanih dišav tega sveta, da sta tedaj, ko imata tako dober čut in sluh, Simona po precejšnjem iskanju in po še hujšem pridrušanju, končno le staknila skritega v — stranišče. Da sta ga res našla sta mu najprej lastnoročno potrdila z opeko po glavi, da je Simon kar zavriskal od bolečine in je malo manjkalo, da se ni celo znak prevrnil v gnojnico. No, Peter in Janez sta započeli posel temeljito nadaljevala in je to temeljitost bridko občutil Simon. Nabila sta ga, da je kar pokalo, ko sta ga tolkla s količki po

glavi in po hrbtu in sploh povsod, kamor je pač priletelo. Po levi podlehni stala ga celo tako hudo udarjala s količki, da sta mu je prebila. Fanta se zdaj seveda izgovarjata, kakopaki Janez pravi, da je tolkel zato, ker da je Simon malo pred tem sunil z nožem v glavo, Peter je pa tudi že našel svoj izgovor. Sodnja je razsodila, da gre tu očitno za medsebojen prepri in pretep in da nikakor ni podan slučaj silobrana, kakor bi rad eden ali drugi od teh junakov. Zaenkrat je bil obsojen samo Peter, ker je za menda največ kriv. Dobil je 10 tednov, za nameček pa še en post in trdo ležišče. Simon in Janez pa bosta svoj del že dobila pri okrajnem sodišču.

Uradna poverba.

Pred sodniki stoji poštarica Ela, o kateri se pravi, da je nekoč pridržala zase in brez privolenja 2089.39 Din. To pa na sledeči način: Sluga Janez je nekega dne prinesel k poštnemu okencu 8 položnic in vplačal Eli odgovarjajoči znesek. Ela pa je vpisala samo 7 položnic, en listek je pa nemara strgala in si denar pridržala, ker lastnik dotičnega čekovnega računa omenjenega zneska ni nikdar prejel, dasi ima na drugi plati sluga Janez potrdilo, da ga je na pošti vplačal Ela je bila obsojena na 6 tednov zapor.

Gospodarstvo

Pred povišanjem železn. tarif

Znano je, da so naše državne železnice deficitne. Deficit se ceni na ca. 400 milj. Din letno. Zato seveda mora železniška uprava gledati na to, da ta deficit odpravi in s tem v veliko pripomore radikalnemu ozdravljenju državnih železnic.

Izbrala pa si je za to odpravo napačno pot. V moderni industriji in trgovini velja načelo, da v dvigu cen izdelkov ni rešitve, pač pa v modernizaciji in racionalizaciji obrata, ki nasprotno pomenita izdelke. Zato je popolnoma napačno, če železniška uprava hoče deficit spraviti s sveta z zvišanjem tarif. To pomeni samo enkratno rešitev, kajti brez dvoma je, da bo to vprašanje prišlo ponovno na dan in bo seveda treba zopet zvišanja tarifov. Povišanje tarifa vpliva seveda na intenzivnost prometa, v največji meri pa na kalkulacijo cen v trgovini in industriji in s tem zadene vse gospodarstvo.

Včeraj smo imeli priliko poročati o velikem zastoju prometa, ker je odpovedala trakijska služba. Pomisliti je, kolika škoda je to za našo železniško upravo, ko bi lahko vozove odklonila v znatno večji meri kakor doslej. Nadalje imamo stare lokomotive, pri katerih je obrat za 50% dražji kot pri novih itd. Mogli bi navesti še dosti slučajev, ki kričijo po racionalizaciji.

Jedro problema je torej v racionalizaciji. Prvi in najvažnejši predpogoj racionalizacije so pa finančna sredstva, teh pa danes nimamo ali pa saj ne v zadostni meri. To je gotovo bila tudi važna misel pri debati o takzv. komercializaciji železnic.

Ker danes iz raznih razlogov na to ni misliti, zato je prišla misel povišanja tarifov v svrhu odprave deficita. V ta namen je bil sklican tarfni odbor, ki pa je povišanje tarifov odklonil. Ker pa ministrstvo vztraja na tem, da se tarife 1. oktobra oz. novembra zvišajo, oziroma izpreme, je bil ponovno sklican tarfni odbor, kakor smo že včeraj poročali, za 20. t. m. v Celje.

Zaradi izredne važnosti te tarfne reforme, o kateri ima razpravljati tarfni odbor, je umesten apel zbornice za TOL, ki opozarja vse zainteresente in jih prosi, da ji sporočijo konkretne in utemeljene predloge glede vloge transp. stroškov v njihovem obratu pri sedanjem tarfnem režimu, da bi se moglo presoditi vpliv povišanja tarifov na konkurenčnost proizvodov. Že meseca julija je zbornica priredila pismeno anketo, pa se je pokazalo, da naši interesi posvečajo premalo pažnje povišanju tarif. (Op. Po povišanju bo pa spet tarnanje in zabavljanje čez vlado in »klerikalce«, namesto, da interesi prej povedo svoje mnenje.)

Glede konkretne izvedbe tega povišanja sta dva načrta. Po enem se naj povišajo povsem splošni blagovni razredi A, B, C tako, da bi bilo pravilneje varovano njih razmerje napram cenam blaga in napram ostalim baremom, dočim bi tarifi za brzoovozno, kabasto blago, razred I. in II. ostale neizpremenjene. Potrebo povišanja nivoja baremov vag. razredov A, B, C motivirajo, da so bili pri zadnjem povišanju avgusta 1923 tarifi za te razrede mnogo manj povišani kakor za druge razrede. (A in C za 20%, B za 20%, razred II. za 50%, razred I. za 100%.)

Obenem s povišanjem baremov razredov A, B, C, bi se povišali tudi baremi povlaščenih tarif in izvršile pregrupacije v tem zmislu, da bi se nekateri baremi, ki imajo danes le malo praktične vrednosti, ukiniti, ostalim pa nivo nekoliko zvišati. To povišanje bi znašalo 1—20%. Ministrstvo že izdeluje nove bareme in jih bo predložilo tarfnemu odboru.

Vsekakor nam je še letos pričakovati izprememb. V slučaju pa, da tarfni odbor vseh teh reform ne bi mogel hitro dovršiti, se razpravlja že o linearnem povišanju tarif.

Omeniti pa moramo še nadalje, da je vsako povišanje tarif tako sredi leta škodljivo za gospodarstvo. Pri nas je običajno sklepanje večjih poslov za celo leto. Vsako povišanje prinaša iznenadenje in povečuje riziko. Z gospodarskega stališča dvomimo, da je povišanje tarif dobro, nasprotno je iskati rešitve v temeljiti racionalizaciji obratovanja železnic.

Hmeli

Nemška pivovarska zveza je kakor lani v zvezi z bavarsko pivovarsko zvezo ugotovila zalogo hmelja v pivovarnah na dan 1. avgusta t. l. Pivovarne so razdelile v 4 razrede: I. produkcija nad 250.000 ht; II. 120—150, III. 60—120; IV. do 60.000 hektolitrov. Izven Bavarske je odgovorilo 429 pivovaren z zalogo 72.006 stotov (po 50 kg) in letno potrebo 126.128, v Bavarski pa 880 z zalogo 28.039 stotov in potrebo 51.559, skupaj 1309 pivovaren z zalogo 100.475 in potrebo 177.687 stotov. Če vzamemo vso potrebo z 280.000 stotov, obsega ta ugotovitev 77.3% vse potrebe. Letne potrebe so krite z zalogami izven Bavarske 57.00%, Bavarska 55.74, cela Nemčija 56.70; lani 1. avgusta so znašale zaloge 44.28% vse letne potrebe.

Novo uredbe in zakonski predlogi. V finančnem ministrstvu pripravljajo nekaj novih zakonskih predlogov, ki so za gospodarstvo velikega pomena. Pripravljen je že načrt zakona za novi davčno-kazenski postopek, za odpis davkov na zemljišča prizadetih po elementarnih neizodah ter o razlastitvi in davčnem postopku. Razen tega so še pripravljani načrti za dekoncentracijo trošarinske uprave, za izenačenje sodnih taks in o izenačenju taks na nepremičnine. Državni podtaj-

nik finančnega ministrstva je izdelal pravilnik k novemu zakonu o direktnih davkih, ki bo te dni objavljen v »Službenih Novinah«.

Carinski dohodki tekmo prvih deset dni avgusta so znašali v milj. din. (v oklepaju podatki za 1. 1927) pri centralnih carinskih blagajnah v Belgradu 10.8, v Zagrebu 11.6, v Novem Sadu 9.3, v Ljubljani 8.5, v Dubrovniku 2.4, v Skoplju 3.2 in v Splitu 1.6. Skupna vsota znaša 47.7 (48.2). Tekom letošnjega proračunskega leta so centralne blagajne prejele na carinah 561.9 (541.3) napram 593.4 (609.7), kakor je predvideval proračun.

Izvoz sadja iz Ogrske. Ogrska vlada je sklenila izvozni trgovini sadja staviti na razpolago 1 milijon pengov v svrhu, da se izvoz poveča in olajša.

Razstava goveje živine. Kmetijska družba je smatrala za potrebno, da pokaže na letošnji jubilejni razstavi tudi kakšne goveje pasme goji Slovenija. Zaradi tega priredi v nedeljo dne 9. septembra t. l. razstavo plemenske goveje živine, na kateri bodo zastopane glavne naše goveje pasme. Mnogo priglasi je doslej, vendar še niso vsi prostori zasedeni, zato se vabijo vsi živinorejci, ki imajo prav lepe živali, da jih najkasneje do 20. t. m. prijavijo za razstavo. Prijave sprejema Kmetijska družba v Ljubljani. Ocenjene bodo živali po posebni ocenjevalni komisiji in odklikovane z visokimi denarnimi premijami, z zlatimi, srebrnimi in bronzastimi kolajnami ter krasnimi diplomami. Razen te razstave bo na Veleševju prirejen hlev, v katerem bodo zastopane vse pasme goveje živine v Sloveniji, tako da jih bodo spoznali tudi oni, ki doslej niso še videli oddaljenih pasem.

Borza

Dne 17. avgusta 1928.

DENAR.

Promet v devizah je bil danes prav znaten. Največ ga je bilo v Curihi, Pragi in Londonu. Privatno blago je za Trst in Newyork ostalo je dala Narodna banka. Tečaja Londona in Dunaja sta padla.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

17. avgusta 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 16. avg.
Amsterdam	—	2283.30	—	—
Berlin	1355.20	1358.20	1357.70	1356.50
Bruselj	—	791.80	—	—
Budimpešta	—	992.80	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	801.07	804.07	802.57	803.—
London	27.85	276.65	276.25	276.32
Newyork	56.835	57.03	57.935	56.94
Pariz	—	222.28	—	—
Praga	168.32	169.12	168.72	168.72
Trst	296.50	298.50	297.50	297.50

Zagreb. Amsterdam 2280.30—2286.30, Berlin 1355.20—1358.20, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 801.07—804.07, London 275.85—276.65, Newyork 56.825—57.025, Pariz 221.28—223.28, Praga 168.32—169.12, Italija 296.50—298.50.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.85, Budimpešta 90.60, Dunaj 73.25, London 25.22, Newyork 519.35, Pariz 20.29, Praga 15.38, Italija 27.16.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljubljana. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 110 zaklj., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 82.25, Živno 113.75, Alpine 45.80, Leykam 9.32, Trbovlje 58.90, Kranjska industr. 38.50, Slavonija 1.22. — Devize: Belgrad 12.46, Kodanji 189.35, London 34.43¹/₂, Milan 37.09, Newyork 709.40, Pariz 27.715, Varšava 79.53. — Valute: Dolarji 708.40, francoski frank 27.70, lira 37.15, češkoslovaška krona 21.015.

Praga. Devize: Lira 176.50, Belgrad 59.30, Pariz 131.75, London 103.80, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 175¹/₂, Berlin 7.37, London 276.20.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi hlodi od 30 cm naprej, fko vag. nakl. postaja po 225; zaklj. 3 vag. Trami po kupčevji noti, fko vag. nakl. postaja po 270; zaklj. 5 vag. Eksektivno je bilo kupljenih 138.39 m³ tramov 3/3, 4/5, 5/7, 6/8 pariteta Domžale, dobava takoj, plačilo proti duplikatu voznega lista po 325. Tendence čvrsta.

Dež. pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš. nova 79—80 kg, 2%, 290—295, pšenica za avgust 297.50 —300 za september 302.50—307.50, moka stara 0 g, bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 520—525, moka nova 455—465, koruza 350—352.50, oves, nov, za avg. 265—270, ječmen baški 70-71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač. po prejemu po 325—327.50. Zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 242.50—247.50, gor. bač. 242.50—247.50, potiska 247.50—252.50, ban. 237.50—242.50, srem. 235—237.50, ječmen bč. ban. 255—265, oves 215—220, koruza bč. 305—307.50, ban. 302.50—305, moka 0 g 370—380, št. 2 350—360, št. 5 330—340, št. 6 295—305, št. 7 255—265, št. 8 190—200, otrobi bč. srem. 180—185, ban. 177.50—182.50, fižol 600—640, seno 92.50. Promet: 32¹/₂ vag. pšenice, 14 koruze 5 moke, 2 ječmena, 11 otrobov.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1'50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Službodobne

Učenec
za manufakturno stroko v Ljubljani z lastno oskrbo, s predpisano solsko izobrazbo se sprejme. Ponudbe na upravo lista pod »Poštenost 512«.

Hlapec h koniem.
vaje v gozdu pri lesu, srednje starosti, se sprejme takoj. Ponudbe na J. Oražem, Moste pri Ljublj.

Mizarja,
ki je že samostojno vodil strojno mizarstvo podjetje, se sprejme takoj. Poizve se pri županstvu občine Moste pri Ljubljani.

Boljša dekle,
Slovenko, ki zna kuhati in vse ostale hišne posle, sprejme boljša rodbina dveh članov v Belgradu. Glede pogojev se je obrniti na naslov: Dr. N. Petrovič, zdravnik, Skopljanska ulica 15, Belgrad.

Išče se dober mesarski pomočnik
več tudi sekanja mesa. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7613.

Službe iščejo

Primorka
zmožna perfektno italijanske, izvežbana v lesni trgovini, bi želela stopiti v službo pri kakšni lesni trgovini, event. bi sprejela tudi službo vzgojiteljice pri kakšni boljši družini. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7634.

Kuharica
(privatna) išče mesto k boljši družini na deželo. Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Poštena«.

Službe išče
kot delavec v trgovini ali kaj podobnega zdrav in krepak mladenič poštenih staršev. Ponudbe na upravo pod »Priden L«.

Organist,
prvovrstna moč, išče službo, katero bi vršil za malenkostno plačo, če bi se mu dala prilika praktirati tajniški posel n. pr. pri občini, hranilnici ali konzumu. Cenj. ponudbe na upravo lista pod značko »Vesten« št. 7607.

Dijaki

Dve dijakini
sprejem na stanovanje in hrano. Naslov v podružnici Slovenca, Celje.

Prodamo

Brusnice
lepe razpošiljam. Naslov pove uprava lista pod št. 7599.

Pletilni stroj
8/60 z buntmister-aparatom se proda po zelo ugodni ceni. Kje, pove uprava pod št. 7612.

Kupimo

Hrastove hlode, frize in deske 27 mm
kupujem v vsaki množini. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Pisalni stroj,
dobro ohranjen, kupimo. Ponudbe na »Prosvetno zvezo«, Miklošičeva c. 5, Ljubljana.

Vnajem

Odda se lokal
na zelo prometnem kraju, pripraven za vsako obrt. — Poizve se v Vodmatu, Glavna cesta 158, v mlekarni.

Iščem mlin
na stalni vodi v najem v bližini Ljubljane. Ponudbe na oglasni oddenek »Slovenca« pod »Mlin«.

V Kranju na glavnem trgu
(najprometnejša točka, industrijsko mesto), se dobi v najem šest večjih in manjših skladišč pripravnih za vsako obrt. Interesente naj se javijo pri lastniku: Franc Majdič-u.

Stanovanja

Stanovanje
2 do 3 sob s kopalnico, iščem za september v centru mesta. — Ponudbe pod »Samec« št. 7447 na upravo Slovenca.

Obrt

Najcenejše fotografiranje
s popolno garancijo, prvovrstne umetniške izpeljave, je pri Staut, Gospodstva 1/2. — Na poziv pride na dom tudi na deželo.

Posrestva

Parcela
Proda se lepa stavbena parcela na najlepšem kraju v mesu. Cena 260.000 Din. — Poizve se: Strmi pot št. 8, Ljubljana.

Zasluzek

Velik zaslužek
lahko pridobijo dame in gospodje s prodajo lahko prodajnega in povsod se upotrebljajočega artikla. Ponudbe poslati: »Glavno zastopstvo The Novelty Comp. za SHS, Kranj«.

Razno

Žičnati posteljni vložki
najceneje pri tvrdki Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodstva 1.

Mlinarji!

Rz, prosa, ajde in ječmen kupite najceneje pri

A. VOLK, LJUBLJANA
veletrgovina žita in moka

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri

PRELOGU, LJUBLJANA
Stari trg 12 - Zidovska 4.

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din, otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najboljša. — Rudolf SEVER, tapetništvo, Marijin trg 2.

Pazite na obleke

ker si veliko veliko lahko prihranite, če jo daste čistiti in barvati v kemično pralnico, kjer je cena najnižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc
Ljubljana
Selenburgova ulica 4.
Tovarna: VIC-GLINCE

Pozor!

Damske torbice
vseh vrst dobite najceneje pri Fran Jenko, sedlar, Medvode. Trgovci popust

KLOBUKE

modno blago in telovadne potrebščine priporočita trg. — Pri AMERIKANCU, Ljubljana Stari trg 10

Čas je zlato
pa tudi dobra reklama
SLOVENCU

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andrež
Broširan Din 60.—, vezan Din 76.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Lesno volno

dobavlja Barzel k. d., Zagreb, Ulica Venceslava Novaka 10. Telefon 3250. Stalna velika zaloga lesne volne.

Restavracija „Miloš Veliki“

Lastnik Miloš Buželić

Makarska, Dalmacija
Biser Dalmacije

Najprijetnejše kopališče na Jadranu. Kopalna obala nad 1 km dolga. Fini morski pesek. Kopališče posejajo v sezoni mnogobrojni tuji. Dnevni pension s sobo Din 55-60. Pogled na Makarsko s kopališčem se vidi v izložbi tvrdke Breznik & Fritsch, trgovina z železnino, Ljubljana



Prosvetno društvo v Trebnjem odda pri gradbi »Prosvetnega doma«

mizarska dela

Pogoji in načrti kakor tudi razvidnik dela je na vpogled v župnišču v Trebnjem. Ponudbe je vložiti do 26. t. m. Društvo si pridrži pravico oddati delo brez ozira na ceno ponudbe.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.



NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Kam naj se peljem?«
»K panu Ciprianoviču, ker tam vas lahko ubramo. Tam je Vilčopoljski, gospodje Bukojemski so tam, pa še gozdariji. Kšepceki vas bo seveda hotel dobiti nazaj, a ničesar ne opravi. Kam pa vas potem pan Ciprianovič odpelje? V Radom ali še dalje, o tem se še domeni z duhovniki... Tu je voz. Zasedovanja pa se nikar ne bojte, gospodična. Do Jedlinka ni daleč in Gospod Bog je dal danes krasen večer. Obleko pa pripeljem še nocoj in če bi mi oni tam branili, se za to ne zmenim. Naj vas spremlja Presveta Mati Božja, priprošnjica in zaščitnica sirot.«
Po teh besedah jo je dvignil v naročje kakor otroka, jo položil na voz in zaklical vozniku:
»Hajdi!«
Mrak je legal na zemljo. Večerna zarja je ugašala. Le zvezde na jasnem nebu so bile rožnate od njenih zadnjih žarkov. Tih večer je bil, prepojen z vonjavami zemlje listja in cvetočega bezga. Petje slavcev pa se je kakor topel pomladni dež razlivalo preko vrt, jelševja in vse okolice.

OSEMNAJSTO POGLAVJE.

Takega lepega večera je sedel pan Ciprianovič na prizidku pred hišo in gostil svoje goste: župnika Vojnovskega, ki se je bil pripeljal k njemu po večerjicah, in štiri Bukojemske, ki so stalno bivali v Jedlini. Pred njimi je stala na kriznicah miza, na

* Na Poljskem in Ruskem še dandanes nasujejo okoli vsake teane hiše na kmetih presejane in presušene zemlje, in sicer do kolen visoko. Ta zemlja je ograjena in pokrita z deskami, ki tvorijo krog in krog hiše široko klop ter varuje hišo prehudega mraza. Poleti pa ljudje kaj radi posedajo na tej pryzbi (mlr. priziba in rus. zavalinka).

njej pa vrč z medico in kozarci. Pomalem so jo srkali in poslušali tiho gozdno šumenje. Gledali so v nebo, kjer je jarko svetil lunin srp, in se pogovarjali o vojni.

»Hvala Bogu in vam, dobrotnik naš, da bomo kmalu zopet pripravljeni na pot,« je dejal Matevž Bukojemski. »Kar se je zgodilo, se je zgodilo. Saj so še svetniki grešili, pa ne bo slabotni človek, ki brez božje milosti ničesar ne premore. A že ob samem pogledu na ta mesec, ki je turško znamenje, me zasrbi pest, kakor da bi mi jo bili komarji opikali. No! Da bi le Bog dal čimprej, potem človeku gotovo odleže!«

Najmlajši Bukojemski se je nekoliko zamislil in rekel: »Prečistiti gospod, zakaj pa Turki častijo mesec in ga nosijo na svojih praporih?«
»Mar psi ne častijo mesec?« je vprašal duhovnik.
»O, seveda. a zakaj delajo tudi Turki tako?«
»Prav zato, ker so iste pasje krvi.«
»A, pri moji veri, saj bo res takol!« je odvrnil mladenič in pogledal z občudovanjem prošta.

»Mesec pa tega ni kriv,« je pripomnil gospodar, »a lepo je videti, kako sredi tihe noči s svojo svetlobo prevleče drevje, da je videti, kot da bi ga bil kdo s srebrom posul. V takih nočeh zelo rad sedim, pogledujem v nebo in občudujem vsemogočnost božjo.«

»Da, v takih trenutkih se dviga človeška duša na krilih k svojemu Stvarniku,« je odgovoril duhovnik. »Usmiljeni Bog je ustvaril poleg solnca tudi mesec, in to je velika dobrota... Kar se solnca tiče, no, podnevi se itak vse vidi. A da ne bi bilo meseca, kako bi si ljudje lomili vratove pri nočnem potovanju, ne glede na to, da bi bila v popolni temi hudičeva svojevoljnost znatno večja.«

Za trenutek so vsi obmolknili in blédili z očmi po jasnem nebu, potem si je prošt privoščil ščepec tobaka in dodal:

»Le zapomnite si dobro, gospodje, kako misli dobrotljiva Previdnost ne samo na človeško potrebo, temveč tudi na udobnost.«

Nadaljnji razgovor jim je pretrgalo ropotanje voza: sredi nočne tišine jim je razločno prihajalo do ušes. Pan Ciprianovič se je dvignil s prizidka in rekel:

»Bog nam pošilja nekega gosta, kajti pri nas so vsi doma. Radoveden sem, kdo bi to bil?«

»Kaj pa, če prihaja s pošto kateri najin jih fantov!« je odgovoril župnik.

Zdaj so se vsi dvignili. Medtem se je voz, v katerem sta bila vprežena dva konja, pripeljal skozi odprta vrata.

»Neka ženska sedi notri!« je zaklical Luka Bukojemski.

»Res je!«

Voz pa je zavil v loku sredi dvorišča in se ustavil pred hišnim vhodom. Pan Serafin je pogledal ženski v vozu v obraz, jo v mesečini takoj spoznal in zaklical:

»Panna Sieninjska!«

Dobesedno na rokah jo je dvignil z voza. Gospodična pa se je takoj sklonila k njegovim kolenom in zajokala.

»Tukaj imate siroto,« je rekla. »ki vas prosi pomoči in zavetišča...«

S temi besedami se je pritisnila k njegovim kolenom, jih pričela vedno močneje objemati in vedno bolj milo jokati. Vsi so tako ostrmeli, da ni mogel prvi trenutek nihče reči nobene besede. Slednjič jo je pan Serafin dvignil na noge, si jo pritisnil na prsa in zaklical:

»Dokler mi utripa srce, bom skrbel zate kakor oče, uboga sirota. Kaj pa se je zgodilo? Ali so te zapodili iz Belčončke ali kaj?«

»Kšepceki me je pretepel in me grozil onečastiti,« je odgovorila s komaj slišnim glasom.

A prošt Vojnovski, ki je stal tik zraven pana Serafina, je slišal odgovor. Z rokami se je zgrabil za svoje sive lase in zaklical:

»O, Jezus Nazarenski, kralj Judovski!«

=====

LAJDAKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23. t. m. A. Sheehan, Nožice: Povest trškega dekleta, 24 Din. vez 32 Din — 24 zvezek: A. Marš, Ilanka: Ljubsko-erška povest, 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek: Hegerd, Hiti cesarja Montemare, 32 Din. vez 42 Din. — Storček in njegova burkasto življenje, 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregled, Otroč solara, 24 Din. vez 32 Din.

=====